

TARIM ARAZİLERİNİN KORUNMASI KULLANILMASI VE PLANLANMASINA DAİR UYGULAMA TALİMATI

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Talimatın amacı; 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile bu Kanuna bağlı olarak 9.12.2017 tarihli ve 30265 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Tarım Arazilerinin Korunması Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına açıklık getirmek ve ülke genelinde uygulama birlikteliğini sağlamaktır.

(2) Bu Talimat; Tarım dışı alanlar ile 6831 sayılı Orman Kanunu, 4342 sayılı Mera Kanunu, 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun kapsamı dışında kalan, tarım arazilerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Talimat, 3.7.2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile 9.12.2017 tarihli ve 30265 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmeliğin 23 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Talimatta geçen;

a) Aile: Karı - Koca ve birlikte oturan reşit olmayan çocuklardan meydana gelen müesseseyi,

b) Avan proje: Uygulama projelerinin yapılmasına esas teşkil eden, geçerli imar durumu, yürürlükte bulunan plan ve Yönetmeliklere göre düzenlenen ve içeriğinde; vaziyet planı, tüm kat planları ve yeterli miktarda kesit ve görünüşleri ile taban alanı, katlar alanı (emsal) ve yapı inşaat alanı hesaplarına ilişkin tüm ölçü ve kotları içeren, gerektiğinde silüetin yer aldığı projeleri,

c) Bağ (çiftlik) evi: Tarımsal faaliyetin yapılması için gerekli ihtiyacı karşılayacak olan ve izin verilmesi halinde tarımsal üretimi artırıcı etkisi olan yapıyı,

d) Bakanlık : Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,

e) İl Müdürlüğü : İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünü,

f) Kanun : 3.7.2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununu,

g) Kurul : İl Toprak Koruma Kurulunu,

h) Yönetmelik : 9.12.2017 tarihli ve 30265 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmeliği,
ifade eder.

Müracaatların alınması

MADDE 4- (1) Kanun kapsamında yapılan tarımsal ve/veya tarım dışı arazi kullanım taleplerinde, müracaatların yönetilmesi, kayıt altına alınması, kayıtların güncel ve sağlıklı bir şekilde takip edilerek sonuçlandırılabilmesi için Bakanlık tarafından yazılımı yapılan “Tarım Arazileri Değerlendirme ve Bilgilendirme Sistemi (TAD Portal)” <http://tad.tarim.gov.tr> web adresinden kullanıma açılmıştır. 5403 ve 3083 sayılı Kanunlar kapsamındaki tarımsal ve/veya tarım dışı amaçlı kullanım talepleri bu sistem üzerinden alınarak değerlendirilecektir.

(2) Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanımı kapsamında yapılan müracaatlar, plan yapma yetkisine sahip kamu kurum ve kuruluşları veya EPDK aracılığı ile yapılacaktır.

(3) 2/11/1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğine göre yapılan ve plan gerektirmeyen tarımsal amaçlı yapılarla ilgili talepler, tapu ve kadastral bilgisini içeren belgeler ile valiliklere yapılabileceği gibi planlama yapma yetkisine sahip kamu kurum ve kuruluşları aracılığı ile de il müdürlüğüne yapılabilecektir.

(4) Türk Mühendis ve Mimmar Odaları Birliği'ne kayıtlı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan plan müellifi yetki belgesi almış gerçek veya tüzel kişilerin müracaatları da valiliklerce kabul edilecektir. Yetkilendirilen bu gerçek ve tüzel kişilerin yetki belgelerini müracaat dosyaları ile birlikte sunması zorunludur.

(5) Müracaatların TAD Portal üzerinden yapılması;

a) Planlamayı yapacak kamu kurum/kuruluşları ve/veya bu kurum/kuruluşlarca yetkilendirilen plan müellifleri tarafından yapılan tarım dışı amaçla kullanım talepleri ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından, talep konusu arazinin belediye sınırları içerisinde olması durumunda belediyelere, belediye sınırları dışında olması durumunda ise il özel idarelerine veya diğer plan yapma yetkisine sahip kuruluşlara yapılan müracaatlar, ilgili kuruluşlar tarafından TAD Portal üzerinden il müdürlüğüne intikal ettirilecektir.

b) Petrol ve doğal gaz arama ve işletme faaliyetleri, madencilik faaliyetleri, yenilenebilir enerji yatırımları, elektrik iletim hatları ile ilgili yatırımları yapacak gerçek veya tüzel kişiler tarafından, yapılacak tarım dışı amaçlarla kullanım talepleri, TAD Portal üzerinden il müdürlüğüne intikal ettirilecektir.

Ancak, TAD Portale veri yüklenirken ihtiyaç duyulması halinde il müdürlüğü tarafından gerekli veri girişi ve teknik destek sağlanacaktır. Teknik desteğin sağlanabilmesi için EK- 1 de tanımlı veri standartlarına uygun şekilde dosya hazırlanması gerekmektedir.

(6) 2/11/1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğine göre yapılan, plan gerektirmeyen ve Bakanlıkça kabul edilen tarımsal amaçlı yapılarla ilgili talepler, il müdürlüğü tarafından TAD Portale yüklenecektir.

Tarımsal amaçlı yapılar

MADDE 5- (1) Kanunun 3 üncü maddesinin (k) bendinde tanımlanan tarımsal amaçlı yapılar; toprak koruma ve sulamaya yönelik altyapı tesisleri, entegre nitelikte olmayan hayvancılık ve su ürünleri üretim ve muhafaza tesisleri ile zorunlu olarak tesis edilmesi gerekli olan müştemilatı, mandıra, üreticinin bitkisel üretime bağlı olarak elde ettiği ürünü için ihtiyaç duyacağı yeterli boyut ve hacimde depolar, un değirmeni, tarım alet ve makinelerinin muhafazasında kullanılan sundurma ve çiftlik atölyeleri, seralar, tarımsal işletmede üretilen ürünün özelliği itibarıyla hasattan sonra iki saat içinde işlenmediği takdirde ürünün kalite ve besin değeri kaybolması söz konusu ise bu ürünlerin işlenmesi için kurulan tesisler ile "Bakanlık tarafından tarımsal amaçlı olduğu kabul edilen entegre nitelikte olmayan diğer tesisler" tarımsal amaçlı yapı olarak kabul edilmektedir.

(2) Bu kapsamda; ipek böcekçiliği tesisleri, hara (at üretimi), evcil hayvanların ve bilimsel araştırmalarda kullanılan hayvanların üretim tesisleri, silo, lisanslı depo, bitkisel üretimden elde edilen ürünlerin depolandığı soğuk hava deposu (kasalama ve tasnif etme ünitesi dahil), solucan ve solucan gübresi üretim tesisleri, yeni bir ürün elde edilmeyen hububat kırma, tarımsal ürün yıkama ve bitkisel ürünleri kurutma tesisi (mısır, ayçiçeği, çeltik, meyve ve bunun gibi), mantar üretim tesisleri ile bir parselde sadece bir adet olmak şartıyla yüzölçümü 2 hektar ve üzerinde olan mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve marjinal tarım arazileri,

0,5 hektar olan dikili tarım arazileri ile 0,3 hektar olan örtü altı tarım arazilerinde; taban alanı müştemilat dahil 75 metrekare ve toplam inşaat alanı 150 metrekareyi geçmeyen bağ (çiftlik) evi, Bakanlıkça entegre nitelikte olmayan tarımsal yapı olarak kabul edilmiştir.

(3) Büyük ova koruma alanları içerisindeki bağ (çiftlik) evi taleplerinde, arazi sınıfına bakılmaksızın, asgari tarımsal arazi büyüklüklerinin üzerinde olması ve kurulca uygun görüş verilmesi şartıyla Bakanlıkça her parsele bir adet izin verilebilir.

Daha önce tarımsal amaçlı yapıların belirlenmesi ile ilgili il müdürlüklerimize 13.08.2015 tarih ve 5143/66521 sayılı yazı ile verilen yetki iptal edilmiş olup, bu kapsamda il müdürlüklerince alınmış olan valilik olurları kullanılmayacaktır. Bundan böyle bu Talimatta sayılmayan diğer tesislerle ilgili Bakanlıktan görüş alınarak işlem tesis edilecektir.

Bu maddede geçen;

a) Toprak koruma ve sulamaya yönelik altyapı tesislerinden; sulamaya yönelik barajlar, göletler, su depolama tesisleri, su kuyuları, kanal, kanalet, hidrant, drenaj tesisleri ve bunun gibi sulamaya yönelik tesisleri, çitler, tahliye kanalları, eşikler, çarpak, tersip bendi, çevirme hendeği, seki ve teras yapısı, fildöfer vb. toprak korumaya yönelik tesisler,

b) Entegre nitelikte olmayan hayvancılık ve su ürünleri üretim ve muhafaza tesisleri ile zorunlu olarak tesis edilmesi gerekli olan müştemilatından; kapasiteye göre yapılması gereken bakıcı evi, yem deposu, samanlık, su deposu, malzeme deposu, gübre çukuru, aynı işletmede üretilen ve herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın yapılan paketleme tesisi, bekçi kulübesi, jeneratör odası, ihata duvarı/çitler ve işletme içi yollar ile taban alanı 75 metrekareyi, inşaat alanı 150 metrekareyi geçmeyecek şekilde yapılacak idari bina ile kümeslerde gübre kurutma ve su arıtma tesisleri,

anlaşılacaktır.

(4) 25.6.2014 tarihli ve 29041 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren, "Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliği" ne istinaden Bakanlığımız Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Modern Seralarda Aranacak Asgari Şartlar Uygulama Talimatında" yer alan "ünite büyüklüğüne bakılmaksızın ilk kez kurulacak olan sera işletmeleri için her sera işletmesinde sera ünitesinden ayrı olarak en az toplam 20 metrekare idari ve teknik bina bulunmalıdır" hükmü yer aldığından yapılmış veya yapılacak seralarda, taban alanı sera alanının % 2 sine kadar olan idari ve teknik bina tarımsal amaçlı yapı olarak kabul edilebilecektir.

(5) Yapılacak hayvancılık işletmelerinde hayvan başına olması gereken asgari kapalı alan;

(a) Anaç büyükbaş hayvan için 10-15 m²/baş, doğum bölmesi alanı 25 adet buzağı için 15 m², ergin koyun veya keçi için 2 m²/baş olarak hesaplanır.

(b) Kanatlı hayvan üretiminde 1 m² alanda olması gereken hayvan sayısı; etçi tavuklar için 14-18 adet, yumurtacı tavuklar için 6-8 adet, hindi için 3-4 adet, kaz için 2-3 adet olarak hesap edilerek değerlendirme yapılır.

(6) Bir çiftçi ailesi için olması gereken işletme kapasite büyüklüğü (işletmede olması gereken minimum hayvan sayısı), besi veya süt sığırcılığı için 25 baş, koyun keçi yetiştiriciliği için 150 baş, yumurta tavukçuluğu için 7 500 adet, broiler için 10 000 adet, hindi için 1 000 adet, kaz için 500 adet olduğundan; bu sayılardan az işletmeler için bakıcı evi, müştemilat kapsamında kabul edilmeyecektir. Bu sayıların üzerindeki müracaatlarda ise bakıcı evi; yukarıda belirtilen hayvan sayıları bulunması şartıyla ahır, ağıl, kümes, su ürünleri üretim tesisi gibi asıl tesisin kapladığı alan 500 m² ye kadar olan işletmelerde 75 m², 500 m²'den büyük işletmelerde 150 m² yi geçemez. Müştemilat asıl tesisten önce yapılamaz.

(7) Tarımsal amaçlı yapı müracaatlarında ölçüleri ölçekli vaziyet planında belirtilmiş olan avan proje yeterli olacaktır. Ancak, izinler tamamlandıktan sonra hazırlanacak mimari projenin il müdürlüğüne dijital ortamda teslim edileceği alınacak olan taahhütnamede belirtilecektir.

(8) Üreticinin ilçe sınırları içerisinde bitkisel üretime bağlı olarak elde ettiği ürünü için ihtiyaç duyacağı yeterli boyut ve hacimde tarımsal amaçlı depoların alanı; üreticinin gerçek kişi olması halinde aileye ait tarım arazisi varlığının, tüzel kişilik olması halinde ise tüzel kişiliğe ait tarım arazisi varlığının %1 ini geçemez, kiralama ve sözleşmeli üretim yapılan araziler depolama alanı hesabında dikkate alınmaz. Arazi varlığı hesabında, hisseli parsellerde hisse oranı hesaba dahil edilir.

(9) Tarımsal amaçlı yapıların kendi enerji ihtiyacını karşılamak için kurulan Güneş Enerjisi Santrallerinin (GES), yapılacak olan tarımsal yapının öncelikle çatısına yapılması ve güneş enerjisine bağlı olarak üretilen enerjinin işletme dışında kullanılmaması şartıyla tarımsal amaçlı yapının müstemilatı sayılacak ve tarımsal amaçlı yapı kabul edilecektir.

(10) Tarımsal amaçlı yapıların kendi enerji ihtiyacını karşılamak için kurulan yenilenebilir enerji kaynakları tesislerinde üretilen enerjinin işletme dışında kullanılmaması şartıyla tarımsal amaçlı yapının müstemilatı sayılacak ve tarımsal amaçlı yapı kabul edilecektir.

(11) Bağ (çiftlik) evi taleplerinde; belirlenen parsel büyüklüğünün üzerinde olması şartıyla her parselde sadece bir adet bağ evi yapılabilir. Parselin hisseli olması durumunda, diğer tüm hissedarlardan noter onaylı muvafakatname alınması zorunludur.

(12) Bağ (çiftlik) evi talepleri değerlendirilirken, arazinin hâlihazır kullanım durumu tespit edilerek tapudaki vasfının farklı olması durumunda vasıf değişikliği yapılması zorunludur.

(13) Alt katı tarımsal amaçlı depo üstü bağ (çiftlik) evi taleplerinde, parsel büyüklüğünün asgari tarımsal arazi büyüklüğünde olması şartıyla, taban alanı 75 m² ve toplam inşaat alanı 150 m² yi geçmeyen projeler kabul edilecektir.

(14) Büyük ova koruma alanı içinde veya dışında, tarımsal amaçlı yapı yapılmak istenen alanın, arazi toplulaştırma projesi ve/veya uygulama alanı içinde olması halinde, proje başlamış ve devam ediyorsa tapuya tescil işlemi tamamlanıncaya kadar ilgili birim veya kurumdan proje açısından sakınca olup olmadığı konusunda yazılı görüş alınacak, sakınca bulunduğu bildirilen talepler, etüt raporu düzenlenmeksizin valilik tarafından reddedilecektir.

(15) Kanununun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Tarımsal amaçlı yapılar için, projesine uyulması şartıyla ihtiyaç duyulan miktarda her sınıf ve özellikteki tarım arazisi valilik izni ile kullanılır” hükmü ve Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin (v) bendinde yer alan “Tarımsal arazi kullanım bütünlüğü” tanımı dikkate alınarak, büyük ova koruma alanı içinde veya dışındaki tarımsal amaçlı yapı talepleri için, tarımsal kullanım bütünlüğü aranmayacaktır. Tarımsal amaçlı yapılar tarım dışı amaçlı kullanımlara emsal teşkil etmeyecektir.

(16) Tarımsal amaçlı depo taleplerinde aynı ilçe sınırları içerisinde izin verilen tarımsal amaçlı depoların istatistiği tutulacak, aileye veya tüzel kişiye daha önce tarımsal amaçlı depo izni verilmiş ise bu depo alternatif kabul edilecek ve yeni bir tarımsal depo izni verilmeyecektir.

Ancak, daha önce izin verilen tarımsal amaçlı deponun alanı ailenin tarım arazisi varlığının % 1’ini geçmemiş ise daha önce verilen depoya bu orana kadar ilave yapılması izni verilebilir.

Arazi sınıfı

MADDE 6- (1) Tarım arazilerinin amacı doğrultusunda kullanımının sağlanması için tarımsal üretimde kullanımdaki önemine göre sınıflandırılması EK-2 de yer alan standartlara uygun olarak yapılır. Bu sınıflama daha çok tarım arazilerinin amaç dışı kullanımının önlenmesi amacıyla geliştirilmiş olup, Kanunda yer alan tarım arazilerinin bitkisel üretim amacı dışında kullanımının önlenmesi çalışmalarında bu sınıflama standardı kullanılacaktır.

(2) Dekarında en az EK-2 de yer alan tabloda görülen cinsi ve sayısı yazılı ağaç, fidan veya kök bulunan yerler dikili tarım alanı olarak kabul edilir. Tabloda yer alan zeytin ağacı sayısı arazinin dikili kabul edilebilmesi için belirlenen sayı olup, 3573 sayılı Kanun kapsamında kabul edilmesi gereken ağaç sayısı 10 olarak değerlendirilecektir.

(3) Tarım arazisinin bağ (çiftlik) evi, satış veya ifraz yapılması amacıyla dikili vasfı kazandıktan sonra; üzerindeki çok yıllık meyveli ağaç, ağaççık ve çalı formundaki bitkilerde kesme-sökme yapılsa dahi, beş yıllık süre dolmadan vasıf değişikliği yapılamaz. Bu süre sonunda hazırlanacak teknik raporla mevcut durumu tespit edildikten sonra vasıf değişikliği yapılabilir.

(4) Dikili tarım arazilerinde; ekonomik üretim yapılıp yapılmadığı, yapılmıyorsa nedenleri (arazi bozulması, verimlilik yaşı, sayısı, uygulanan tarım tekniği vb.), etüt raporunda açıklanacaktır.

(5) Arazi kullanım planlaması yapılan alanlarda planlama lejantına uyulacaktır.

Kamu yararı kararı

MADDE 7- (1) Kanunda belirtilen kamu yararı kararı, Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin (h) bendinde tanımlanmış olup; bu kapsamda, kamu yararı kararı belgelerinin ilgili Bakan tarafından imzalı olması zorunludur. Ayrıca, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa dayalı Bakan veya Bakanlar Kurulu Kararı ile alınan kamu yararı kararı belgeleri de Kanun kapsamında kabul edilecektir. Kamulaştırmaya veya acele kamulaştırmaya yönelik Bakanlar Kurulu Kararları kamu yararı kararı ve ortaklaşa kamu yararı kararı kabul edilecektir.

(2) Tarımsal amaçlı entegre tesis taleplerinde, Bakanlık Makamından kamu yararı kararı alınabilmesi için, il müdürlüklerince Arazi Toplulaştırma ve Tarımsal Altyapı Şube Müdürlüğü dışında, başvuru konusu ile ilgili şube müdürlüğü uzmanlarından oluşacak en az iki teknik personel tarafından EK-3 de yer alan formata uygun olarak, yapılacak faaliyetin talep edilen alanda yapılmasının gerekçelerinin açıklandığı “Kamu Yararı Kararı Teknik Raporu” hazırlanacak, rapor ilgili şube müdürü tarafından kontrol edilip il müdürü tarafından onaylandıktan sonra dosyası ile birlikte Bakanlığa gönderilecektir. Bu rapor, Bakanlığın ilgili Genel Müdürlüğünce incelenecek, uygun görüş verilmesi halinde kamu yararı kararı hazırlanarak Teknik Rapor ile birlikte Bakanlık Makamına sunulacaktır.

(3) Diğer Bakanlıkların görev alanına giren tarım dışı amaçla kullanım talepleri için alınacak kamu yararı kararlarında bu rapor, ilgili Bakanlığın takdirinde olduğundan kamu yararı kararının ekinde teknik rapor bulunmaması durumunda da kamu yararı kararı geçerli kabul edilecektir.

(4) Kamu yararı kararı belgesi, talebin kurul gündemine alınmasında ön şart olmayıp, Bakanlıkça nihai kararın oluşturulmasında istenilen belgelerden biridir. Bu nedenle talep olması halinde müracaatlar (tarımsal kullanım bütünlüğünün bozulmaması ve arazi toplulaştırma projesi açısından sakınca bulunmaması şartıyla), kamu yararı belgesi olmadan da kurul gündemine alınacaktır. Talep dosyasında, daha önceden alınmış kamu yararı kararı bulunmaması halinde, kurul kararından sonra, kamu yararı kararı alınması gerektiği talep sahibine valilik tarafından bildirilir.

(5) 6446 sayılı Kanununun 19 uncu maddesi kapsamında elektrik piyasasında üretim ve dağıtım faaliyetleri yatırımlarında, EPDK tarafından 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na göre alınan kamu yararı kararı yerine geçen lüzum kararları, Kanununun 13 üncü maddesi gereğince istenen kamu yararı kararı olarak değerlendirilecektir. Ancak, aynı lüzum kararları Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen ilgili bakanlıkça alınması gereken kamu yararı kararı sayılmayacaktır.

Toprak koruma kurulu

MADDE 8- (1) Toprak koruma kurulu üyeleri, Kanun ve Yönetmelikte belirtildiği üzere Ek-4 de yer alan tabloya göre belirlenecektir. Kurumların yöneticilerinin kurul üyesi olması halinde herhangi bir sebeple görevde bulunmaması durumunda yerine vekâlet edenler Kurula katılacaktır. Kurul üyesi temsilci olan kurumlar (TEMA, TOBB, TZOB, TMMOB, ZMO, Üniversite), birer yedek üye de belirlerler, asil üyelerin kurula katılamaması durumunda yerine yedek üye Kurula katılacaktır.

(2) Kurulda birden fazla konunun görüşülmesi ve görüşülecek konular arasında belediye sınırları (mücvir alan dahil) içerisinde ve dışında alanlar olması halinde hem belediye temsilcisi hem il özel idaresi temsilcisi kurula katılacak karar defterine belediye temsilcisinin hangi konularda, il özel idaresi temsilcisinin hangi konularda oy kullandığı yazılacaktır.

(3) Kurula katılacak üniversite temsilcisinin ziraat fakültesi bulunan illerde ziraat fakültesi, bulunmayan illerde ise arazi yönetimi konusunda eğitim veren uygun fakültelerden seçilmesi gerekmektedir.

(4) Özel kanunlarla koruma altına alınmış alanlar, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının talep alanında projesi olması halinde, ilgili kurum temsilcisi Kurula dahil edilir.

(5) Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan “ 22/11/1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununa göre uygulama alanı ilân edilen yerlerden ise bu alanlarda uygulama yapan birimin yetkili temsilcisi de Kurula dâhil edilir.” ifadesi Kanun’da bulunması nedeniyle burada yer almıştır. 3/6/2011 tarihli 639 sayılı Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne yapılan atıflar Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına yapılmış sayılır” hükmü dikkate alınarak İl Müdürü Kurul üyesi olduğundan ayrıca bir katılım olmayacaktır.

(6) Kanununun 5 inci maddesinde “Her ilde, valinin başkanlığında...” ifadesi yer aldığından ve Danıştay içtihatlarında “Yasayla bir makama verilmiş yetkilerin bu makamca başka makama devri ya da başka makamlarca kullanılmasına izin verilmesinin mümkün ve geçerli olmadığı kabul edildiğinden” Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı ile Hukuk Müşavirliği görüşleri doğrultusunda, toprak koruma kurullarına valilerin başkanlık etmesi gerekmektedir. Bu nedenle, vali tarafından imzalanmayan kurul kararları değerlendirmeye alınmayacaktır. Ancak; valinin izinli, görevli, raporlu veya görevi başında olmaması durumunda, yerine vekâlet eden vali vekili kurula başkanlık edebilecek ve kurul kararlarına vali vekili olarak imza atacaktır.

(7) Etüt raporunda, “tespit edilen alternatif alanlar kurul tarafından değerlendirilmesi uygun olacaktır” ibaresi bulunması halinde, tespit edilen alanların alternatif olup olmayacağı gerekçesi açıklanarak, toprak koruma kurulu tarafından karara bağlanacaktır. Gerekçesi bulunmayan alternatif alan değerlendirmeleri Bakanlık tarafından iade edilecektir.

(8) Üyelerin olumsuz oylarının gerekçesi toplantı bitmeden yazılı olarak alınacak, bu gerekçenin alternatif alan bulunduğuna dayanması halinde, bu gerekçe Kurul tarafından karara bağlanacaktır.

(9) Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde bulunan, “Kurulun üye tam sayısı ile toplanması esastır, ancak zorunluluk halinde en az altı üye ile toplanabilir.” Hükmü gereği, kurul üyelerinin geçerli bir mazeretinin valilikçe uygun görülmesi hali zorunluluk kabul edilir. Ayrıca bu bentte yer alan “Ancak kamuya ait enerji ve ulaşım yatırım projelerinde Kurul, kararları toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu ile de alabilir.” hükmü kapsamında da alınan kararın geçerli olabilmesi için kurulun en az altı üye ile toplanması ve aynı yönde dört oyun bulunması zorunludur.

Olağan toplantılarda olduğu gibi olağanüstü toplantılarda da Kurul üyeleri, sekreteryaya tarafından toplantıya çağrılmadan en az üç gün önce gündem hakkında bilgilendirilir.

(10) Kurulda, tarımsal ve/veya tarım dışı amaçla kullanım taleplerinin yanında Kurulun diğer görevleri de görüşülecek, karar defterine bu konuda bir karar alınmış ise alınan karar, alınmamış ise “Kurulun diğer görevleri de görüşülmüş bu konularda herhangi bir karar alınmamıştır” ifadesi yazılacaktır.

Etüt Raporlarının hazırlanması ve değerlendirilmesi

MADDE 9- (1)- Arazi etüt raporları, arazi sınıfı, kullanım şekilleri, diğer tarımsal özellikleri ile çevre arazilerle ilişkisi TAD Portal ve mahallinde yapılan inceleme sonucu **Ek-5**'te yer alan formata göre hazırlanacaktır.

(2) Arazi etüdü, Bakanlığın hizmet içi eğitiminden geçmiş en az iki ziraat mühendisi tarafından yapılır ve raporlar şube müdürü tarafından kontrol edilerek il müdürü onayına sunulur. Bu raporda, tarımsal potansiyeli düşük alanların veya bu amaçla planlanmış alternatif alanların olup olmadığı ile toprak koruma projesine ihtiyaç olup olmadığı da belirlenir.

(3) Her türlü arazi kullanımı ile ilgili olarak hazırlanacak etüt raporlarında toprak koruma projesine ihtiyaç olup olmadığı açık olarak belirtilecek, ihtiyaç duyulması halinde projede hangi tedbirlere yer verilmesi gerektiği, ihtiyaç duyulmaması halinde neden ihtiyaç duyulmadığı ifade edilecektir.

(4) Arazi etüt raporlarında birbirleri ile çelişkili ifadeler yer almayacak ve yapılan faaliyetin tarımsal kullanım bütünlüğünü bozup bozmayacağı belirtilecektir. Tarımsal kullanım bütünlüğünün bozulması durumunda, talep reddedilecek ve kurul gündemine alınmayacaktır. Planlı alana, karayoluna, köy/mahalle ulaşım yollarına veya tarım dışı alana sınırdaş olan arazilerde tarımsal arazi kullanım bütünlüğü bulunmamaktadır. Ancak, çevresinde bulunan tarım arazilerinin tamamının bitkisel üretime uygun olması halinde mevcutta bitkisel üretim yapılmassa dahi tarımsal bütünlük bulunduğu kabul edilir.

(5) Arazi toplulaştırma projesi bulunan alanlarda yapılan tarım dışı kullanım taleplerinde, proje başlamış ve devam ediyorsa tapuya tescil işlemi tamamlanıncaya kadar proje açısından sakınca bulunup bulunmadığı konusunda ilgili birim veya kurumdan görüş alınacaktır. Proje açısından uygun olmadığı bildirilmesi durumunda, etüt raporu düzenlenmeksizin, talep valilik tarafından reddedilecek ve Kurul gündemine alınmayacaktır.

(6) Etüt raporlarında, kurulun değerlendirmesine ihtiyaç duyulmayacak şekilde alternatifi bulunduğu veya tarımsal kullanım bütünlüğünü bozduğu belirlenen talepler, toprak koruma kurulu gündemine alınmayacaktır. Bu talepler valilikler tarafından doğrudan reddedilecektir.

(7) Kanun kapsamında, tarım dışı amaçla kullanılmak üzere talep edilen araziyle ilgili; arazi etüt raporunda tespit edilen arazi sınıfının mutlak tarım arazisi, özel ürün arazisi, dikili tarım arazisi veya sulu tarım arazisi olması halinde doğrudan valilikçe reddedilecek, daha sonra talep sahibinin yazılı istekte bulunması halinde, kurulun değerlendirmesine ihtiyaç

duyulmayacak şekilde alternatifini olmadığını belirtilmiş olması, tarımsal kullanım bütünlüğünün bozulmaması ve toplulaştırma projesi açısından sakınca bulunmaması halinde toprak koruma kurulunun gündemine alınacaktır.

(8) Sulu tarım arazisi; “Tarımı yapılan bitkilerin büyüme devresinde ihtiyaç duyduğu suyun, kaynağından alınarak yeterli miktarda ve kontrollü bir şekilde karşılandığı arazileri,” şeklinde Kanunun 3/j maddesinde tanımlanmıştır. Bu nedenle, sulama projesi içerisinde bulunup proje sahibi veya tesisi işleten kurum/kuruluş tarafından sulanamadığının bildirilmesi veya sulama kuyusu bulunması halinde tarımı yapılan bitkilerin ihtiyaç duyduğu suyun kaynağından alınarak yeterli miktarda ve kontrollü bir şekilde karşılanamaması durumunda parsel kuru tarım arazisi olarak değerlendirilecektir. Arazinin sulu/kuru değerlendirilmesinde tereddüt olması halinde DSİ, il özel idaresi, büyükşehir belediyesi veya tesisi işleten birimden (kurum/kuruluş/birlik/kooperatif gibi) talep alanının fiilen sulanıp sulanmadığı sorulabilir.

(9) Kanunun 3 üncü maddesinin (i) bendinde ifade edilen tarım dışı alanlar, TAD Portalden ön inceleme, etüt raporu veya ilgili kurumdan alınacak belge ile belirlenir. Bu bent kapsamındaki alanlar için Kanunun 13 veya 14 üncü maddesi kapsamında yapılacak işlem olmadığı ilgisine doğrudan valilikçe bildirilir. Bu tarım dışı alanların sınırları çizilip TAD Portale işlenir.

(10) Yönetmeliğin 12 nci maddesinin 8 inci fıkrasında “Arazi kullanımına ilişkin verilen izinler, izin tarihinden itibaren iki yıl içerisinde, tarım dışı amaçlı kullanımlarda planların onaylanmaması, tarımsal amaçlı yapılarda ise ruhsata bağlanmaması durumunda geçersiz kabul edilir.” hükmü kapsamındaki iki yıllık süre, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce izin verilmiş olsa dahi, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlayacaktır. Bu durum karar yazısında belirtilecektir.

(11) Bakanlık tarafından değerlendirilecek müracaatlar için, il müdürlüğü teknik personeli tarafından mahallinde inceleme yapılarak hazırlanan onaylı arazi etüt raporu, müracaat dilekçesi veya yazısı, müracaat edilen parselin tapu ve kadastral bilgisini içeren belge, şerh gerekçeleri ile birlikte toprak koruma kurulu kararı, kamu yararı kararı gerektiren talepler için kamu yararı kararı ve bulunması halinde ilgili kurum tarafından hazırlanan kamu yararı kararı teknik raporu, Bakanlık tarafından alınacak kamu yararı kararı için il müdürlüğünün ilgili şube teknik personeli tarafından hazırlanan kamu yararı kararı teknik raporu, Bakanlık tarafından değerlendirilecek tarımsal amaçlı yapı talepleri için avan proje, arazi toplulaştırma projesi bulunan alanlarda yapılan taleplerinde, proje başlamış ve devam ediyorsa tapuya tescil işlemi tamamlanıncaya kadar proje açısından sakınca bulunup bulunmadığı konusunda ilgili birim veya kurumdan alınan görüş, muvafakatname alınması gereken talepler için alınan muvafakatname, TAD Portala giriş numarası gibi bilgi ve belgeler dosya ekinde Bakanlığa gönderilecektir.

Alternatif alan değerlendirmesi

MADDE 10- (1) Tarım arazileri, bu Kanunda belirtilen istisnalar hariç olmak üzere, arazi kullanım plânlarında belirtilen amaçları dışında kullanılamaz. Arazi kullanım planlaması yapılan alanlarda amaç dışı kullanımlara ayrılan yerler bulunması halinde, bu alanlar alternatif olarak kullanılacaktır.

(2) Tarım dışı amaçlı arazi kullanımı için öncelikli alternatif alan, yapılacak faaliyet için talep edilen il (büyükşehirlerde ilçe, diğer illerde merkez), ilçe ve/veya köyde mevcut planlı alanlardır. Bu nedenle, alternatif alan değerlendirmesi yapmadan önce konut, spor tesisi, ticari tesis, sağlık tesisi, eğitim tesisi, ibadet yeri taleplerinde belediye başkanlığı ve/veya köy muhtarlığından, sanayi tesisi taleplerinde ilçede veya ilde bulunan organize sanayi bölgesi yönetiminden; planlı alanda, söz konusu faaliyetin yapılabileceği uygun alan bulunup

bulunmadığı sorulacaktır. Uygun alan bulunduğunun bildirilmesi halinde talebin buraya yönlendirilmesi zorunludur. Bu durumda etüt raporu hazırlanmaksızın talep reddedilecektir. Ancak, talep sahibi tarafından planlı alanlarda alternatif alan bulunmadığının belgelenmesi halinde, iş ve işlemlere devam edilir.

(3) İlgili idarece alternatif alan bulunmadığının bildirilmesi halinde, her tür plan talebi ile ilgili olarak, tarımsal potansiyeli daha düşük alanlardan karşılanıp karşılanamayacağı hususlarının araştırılması gerekmektedir. Tarımsal potansiyeli daha düşük alan araştırması talebin yapıldığı köy veya mahallenin idari sınırları içinde yapılacaktır. Alternatif olabilecek alanlar, arazi etüt raporlarında tespit edilecek ve bu alanlar harita üzerinde gösterilecektir. Tespit edilen bu alternatif alanların talep edilen amaç doğrultusunda kullanılıp kullanılamayacağı veya bu alanların planlamaya uygun olup olamayacağı sadece tarım ve toprak uzmanları tarafından değil, planlamayı yapan kurum mevzuatları ile belirlenen yerin plan bütünlüğü, iklim, topografya, jeoloji, jeofizik, deprem ve doğal afetler ile teknik ve ekonomik gereksinimler yönünden de etkilerinin araştırılarak uygunluğunun belirlenmesi gerekmektedir. Bu itibarla planlama ihtiyaçları, arazinin tarımsal sınıflaması yanında deprensellik, feyzan, heyelan, kamu güvenliği ve plan bütünlüğü gibi çok yönlü bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Bu nedenle, tarım arazilerinin amaç dışı kullanım taleplerinde, ihtiyaç duyulması halinde planlayıcı kuruluşlardan alınacak belge veya talep sahibinin gerekçeleri de dikkate alınarak alternatif alan değerlendirmesinin çok disiplinli katılımcı anlayışla oluşturulan toprak koruma kurulu tarafından incelenerek alternatif olup olamayacağına karar verilecektir.

(4) Tarımsal amaçlı yapı talepleri için, büyük ova koruma alanlarında alternatif alan değerlendirmesinde, talebin öncelikle ova sınırları dışındaki alanlardan karşılanması esastır. Talebin büyük ova koruma alanı dışından karşılanamaması durumunda, alternatif alanlar öncelikle büyük ova sınırları içerisinde kalan ve bu amaç için planlı alanlarda uygun yer bulunup bulunmadığına bakılır. Uygun alan bulunmaması halinde, gerçek veya tüzel kişiler için, aynı ilçe idari sınırları içerisinde büyük ova koruma alanı dışında ve/veya büyük ova koruma alanı içinde tarımsal üretim potansiyeli düşük alanlarda arazisinin bulunmaması durumunda ise bu tür talepler için alternatif alan bulunmadığı kabul edilir. Alternatif alan araştırmasında gerçek kişilerin hisseli parselleri değerlendirmeye alınmaz.

Bakanlığa gönderilen dosyada “Tarım Arazileri Değerlendirme Sistemi” (TAD Portal) sorgulama sonucu gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde bulunan tarım arazisi listesi bulunacaktır. Teknik gerekçelerle alternatif alan bulunmadığının belirtilmesi halinde bu teknik gerekçeler açıklanacaktır.

(5) Tarım dışı amaçlı talebin büyük ova koruma alanı dışından karşılanamaması durumunda, alternatif alanlar öncelikle büyük ova sınırları içerisinde bu amaç için planlanmış alanlardan (yerleşim, sanayi, ticaret, turizm vb.), tarım dışı alanlardan veya tarımsal üretim potansiyeli düşük alanlardan karşılanacaktır.

(6) Sera ve bağ (çiftlik) evinin yapılış amacı dikkate alındığında, bu talepler için alternatif alan bulunmadığı kabul edilecektir.

Kanunun yürürlük tarihinden önceki amaç dışı kullanımlar

MADDE 11- (1) 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu 01.12.1984 tarihinde, mülga Tarım Arazilerinin Tarım Dışı Gaye ile Kullanılmasına Dair Yönetmelik ise 11.03.1989 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu mevzuat kapsamındaki yerlerde izinsiz kullanımın belirtilen tarihlerden önce gerçekleştiğinin belgelenmesi halinde, bu alanlar ile ilgili, Kanunun 13 üncü ve/veya 14 üncü maddesi kapsamında yapılacak bir işlem bulunmadığı ilgisine bildirilecektir. [arazi bozulmasını gösteren inşaat başlama izin belgesi, yapı kullanma izni veya ruhsatı, kamu

kurumlarından alınmış sabit tesis abonelik belgesi (su, elektrik, telefon vb.), mahkeme kararı veya azalarının da imzasının bulunduğu muhtarlık belgesi vb.].

(2) İzinsiz kullanımların 19.07.2005 tarihinden önce gerçekleştiğinin belgelenmesi halinde, bu alanlar ile ilgili Kanunun 20 ve/veya 21 inci maddesi hükümleri uygulanmaksızın; şartları uygun olması halinde Kanun kapsamında izin verilecek, uygun olmaması halinde ise 3194 sayılı İmar Kanunu'nun izinsiz yapılar ile ilgili hükümlerinin uygulanması planlayıcı kurumdan istenecektir. Görüş istenen alanın bu tarihten önce tarım dışı amaçlar için planlanmış alanda kalması halinde bu planı yapan kurumdan planlamanın yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak yapılıp yapılmadığı sorulacak, planı yapan kurum tarafından mevzuata uygun olarak yapıldığının bildirilmesi durumunda, Kanunun 13 üncü ve/veya 14 üncü maddesi kapsamında yapılacak işlemin olmadığı ilgisine bildirilecektir. Ancak, 10/08/2001-19/07/2005 tarihleri arasında verilen izinler il müdürlükleri arşivinde bulunduğundan planı yapan kurum tarafından verilen mevzuatlara uygun olarak yapıldığını belirten görüşler, arşiv incelemesi yapılarak teyit edilecektir.

(4) 19.07.2005 tarihinden önce ilgili mevzuat kapsamında tarım alanlarının bitkisel üretim amacı dışında kullanımı ile ilgili izinler alınmış, ancak planlama yapılmamış ve onaylanmamış ise Kanun kapsamında yeniden izinlendirme yapılması gerekmektedir.

(5) İl İdare Kurulu kararı ile belirlenen köy yerleşik alanı sınırı içerisinde (civarı hariç), Kanun hükümleri uygulanmayacaktır.

(6) Müstakil köy olup, referandum ile veya 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'a göre mahalle durumuna geçmiş köylerin yerleşim alanları ile ilgili olarak da 5 inci fıkra hükümleri geçerlidir.

Kanunun 13 üncü maddesi kapsamında izinlendirme işlemleri

MADDE 12- (1) Yönetmeliğin 12 nci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan imar ve çevre düzeni planları" ifadesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İlbank A.Ş. Belediyeler veya İl Özel İdare Müdürlükleri gibi plan yapma yetkisine haiz kamu kurumları tarafından yapılan, Çevre Düzeni Planı, Nazım veya Uygulama İmar Planı, İlave İmar Planı ve Revizyon (tadilat) İmar Planı gibi birden çok kişiyi ilgilendiren planlar olup, bu planlar, toprak koruma kurulu görüşünün uygun olması halinde, arazi sınıfı kuru marjinal tarım arazisi olan araziler için kamu yararı kararı alınmaksızın, kuru marjinal tarım arazileri dışındaki tarım arazileri ile ilgili talepler ise, ilgili Bakanlıktan alınan kamu yararı kararı ve varsa gerekçeli rapor ile birlikte değerlendirilmek üzere Bakanlığa gönderilecektir.

(2) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşu aracılığı yapılan münferit müracaatlar, Yönetmeliğin 12 nci maddesinin beşinci fıkrası kapsamında değerlendirilecektir.

(3) DSİ tarafından veya yetki verdiği danışman firmalar kanalı ile gelen müracaatlar, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığından gelen kum ocağı, kil ocağı, gibi I-A grubu maden ocakları, çevre ve şehircilik il müdürlüğünden gelen ve plan gerektirmeyen tarım dışı kullanım talepleri Yönetmeliğin 12 nci maddesinin beşinci fıkrası kapsamında değerlendirilecektir.

(4) Kanunun 10 uncu maddesi kapsamında, arazi kullanım planlaması yapılmış olan alanların, tüm planlamalara altlık oluşturması nedeniyle, bu planlarda gösterilen arazi kullanım şekillerine uyulması ve diğer planlamaların buna göre yönlendirilmesi gerekmektedir.

(5) Çevre düzeni planları üst ölçekli plan olup, alt ölçekli planların yapılmasındaki usul ve esasları belirlemektedir. Bu kapsamda tarım dışı amaçlı arazi kullanım talepleri için alt

ölçekli planların hazırlanması aşamasında Kanun ve Bakanlığımızın diğer mevzuatları kapsamında yeniden görüş alınması gerektiği planlayıcı kuruluşa bildirilecektir. Bu konuda yazılan kurum görüşlerinde “Bakanlığımız mevzuatına göre, korunması gereken tarım arazileri, sulu tarım arazileri, mutlak tarım arazileri, dikili tarım arazileri olup bu arazilerin tarımsal niteliği korunarak planlama dışında tutulması gerekmektedir. Tarım arazilerinde, tarım dışı planlama çalışmalarında ise tarımsal potansiyeli göz önünde bulundurularak öncelikle marjinal tarım arazilerinin kullanılmasının uygun olacağı ve söz konusu planlama alanında Bakanlığımız toprak veri tabanında yer alan tarım arazileri sınıfları bu kapsamda değerlendirilmelidir.” ifadesi yer alacaktır.

(6) 6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce onaylanan 1/25000 ölçekli ÇDP tarım dışı amaçlı kullanım izni bulunmadığından bu planlar nazım imar planı olarak kabul edilse dahi, bu plan içinde kalan alanlar için tarım dışı amaçlı kullanım izni alınması zorunludur.

(7) Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan istisnalar kapsamında verilen izinlerin yalnızca talep edilen amaç doğrultusunda kullanılması gerekmektedir. Karar yazısında, verilmiş amacı doğrultusunda kullanılabileceği, farklı bir amaçla kullanılmak istenmesi durumunda Kanun kapsamında yeniden izinlendirilmesi gerektiği belirtilecektir. Amacı dışında kullanımın tespit edilmesi halinde, Kanunun 20 ve 21 inci maddelerine göre işlemler yapılacaktır.

(8) Tarımsal amaçlı yapılarda yapının tarımsal amaç dışında kullanılamayacağı, kamulaştırma dışında ifraz edilemeyeceği, arsaya dönüştürülemeyeceği, projesine uygun yapılması gerektiği ve amaç dışı kullanımının tespit edilmesi durumunda ise iznin iptal edileceği karar yazısında belirtilip, bu durum ruhsat merciine de ayrıca bildirilecektir. Bu hususları içeren noter onaylı taahhütname talep sahibinden alınacaktır. (EK-6)

(9) Köy yerleşik alanları belirlenirken Kanun kapsamında tarım dışı amaçlı kullanım izni alınması gerekmektedir. 02.11.1985 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği, 3194 sayılı İmar Kanununa dayanılarak hazırlandığından bu Yönetmeliğe göre verilen izinlerde de Kanun kapsamında izin alınması gerekmektedir.

(10) Tarımsal veya tarım dışı amaçlı kullanım izni verilmesi yazılarında, “Çevredeki tarım arazilerine ve tarımsal faaliyetlere zarar verilmemesi şartıyla” ifadesi yerine toprak koruma projesi istenmiş ise “hazırlanan toprak koruma projesine uyulması şartıyla” ifadesi kullanılacak, toprak koruma projesi istenmemiş ise hiçbir şart getirilmeksizin doğrudan izinlendirilecektir. Ayrıca karar yazılarında talep konusu arazinin sınıfı, hangi amaçla kullanılacağı ve arazi alanı hektar olarak belirtilecektir.

(12) 5.12.2017 tarihli ve 30261 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı kanunun 46. maddesiyle 3083 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi “Uygulama alanlarında bulunan tarım arazileri, zorunlu sebepler olmadıkça tarım dışı amaçla kullanılamaz. Ancak zorunlu hallerde, ilgililerin tarım dışı amaçla arazi kullanım talepleri hakkında 03.07.2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümleri uygulanır” şeklinde değiştirildiğinden bu tarihten önce sonuçlandırılmamış 3083 sayılı Kanuna göre yapılan tarım dışı kullanım talepleri, 5403 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilecektir. Bu değerlendirmede, 5403 sayılı Kanundaki sulu tarım arazisi ve tarımsal amaçlı yapılar tanımı esas alınacak, tarım arazilerinin izinsiz bitkisel üretim amacı dışında kullanıldığının tespit edilmesi halinde Kanunun 20 nci ve/veya 21 inci maddeleri hükümleri uygulanacaktır.

Kanunun 14 üncü maddesi kapsamında izinlendirme işlemleri

MADDE 13- (1) İl İdare Kurulu kararı ile belirlenen köy yerleşik alanı sınırı içerisinde (civarı hariç), Kanun hükümleri uygulanmayacaktır.

(2) Büyük ova koruma alanlarında tarım dışı amaçlı kullanım talepleri için, ortaklaşa kamu yararı kararlarında, ilgili Bakanlıkça alınan kamu yararı kararı teknik raporu yeterli olacak, ayrıca Bakanlığımız il müdürlükleri tarafından teknik rapor hazırlanmayacaktır.

(3) Tarımsal veya tarım dışı amaçlı kullanım talep edilen tarım arazisinin, bir kısmı büyük ova koruma alanı içinde, bir kısmı dışında kalması halinde her iki alan ayrı ayrı değerlendirilecek, öncelikle ova dışında kalan tarım arazisi alternatif kabul edilecektir.

(4) Mevzuata uygun olarak onaylanan ve halen yürürlükte bulunan planlı alanlar ve mahalle/köy yerleşik alanı, ilgili belediye ve/veya il özel idarelerinden istenir. Bu alanlar ve Bakanlar Kurulu kararı ile kapsam dışında tutulan parseller hariç olmak üzere büyük ova koruma alanı sınırları içinde kalan parsellerin tapu kütüğü sayfalarının beyanlar hanesine “bu parsel büyük ova koruma alanındadır” şeklinde şerh konulması, valilik tarafından ilgili tapu müdürlüklerinden talep edilir.

İtiraz

MADDDE 14- (1) Kanunun 13 üncü maddesi kapsamında, tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı ile ilgili valiliklerce verilen kararlara veya etüt raporlarına yapılan itirazlar, değerlendirilmek üzere dosyası (tüm bilgi ve belgelerle) ile birlikte Bakanlığa gönderilir. İtirazlar Bakanlık tarafından değerlendirilerek en geç altı ay içerisinde kesin olarak karara bağlanır. Verilen bu karar itiraz yönünden kesin olup ikinci itiraz hakkı bulunmamaktadır. Ancak verilen kararın tebliğinden itibaren en geç bir yıl içerisinde kararın gerekçesini ortadan kaldıracak yeni belge sunulması halinde, konu tekrar değerlendirilebilir ve karar düzeltme yapılabilir.

(2) Kanunun 14 üncü maddesinde itiraz düzenlemesi bulunmaması ve büyük ova koruma alanlarında tarımsal veya tarım dışı amaçlı taleplerin izinlendirilmesi yönünden sınıf ayırımının ortadan kalkması nedeniyle arazi sınıfına itiraz edilmesinin bir önemi bulunmamaktadır. Ancak, müracaat sahiplerinin mağdur olmaması için, tarımsal veya tarım dışı amaçlı kullanım taleplerinde tarımsal bütünlük ve alternatif alan konuları ile tarımsal amaçlı yapılar için çevre düzeni planında yer alan emsallerin arazi sınıfına göre belirlenmiş olması nedeniyle sadece tarımsal amaçlı yapılar için arazi sınıfına da itiraz edilebilecektir.

(3) Gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan itiraz dosyaları değerlendirilmek üzere Bakanlığa gönderilirken etüt ücretinin yatırıldığına dair makbuzda dosyaya eklenecek, Bakanlık tarafından değerlendirilmesi, belirlenen etüt ücretinin yatırıldığına dair makbuzun ibraz edilmesinden sonra yapılacaktır.

Toprak koruma projelerinin hazırlanması

MADDE 15- (1) Kanunun 12 inci maddesinde “Toprak koruma projelerinin gerekliliği, hazırlanması, uygulanması, yetki ve sorumlulukların belirlenmesi ile ilgili usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.” düzenlemesine dayalı olarak hazırlanan Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin altıncı fıkrasında, “Kentsel yerleşim amaçlı imar planı bulunan yerler dışında zorunlu olarak kazı veya dolgu gerektiren herhangi bir arazi kullanım faaliyeti sonucu, çevresinde bulunan tarım arazilerinin toprak yapısının bozulması, drenajın engellenmesi ve buna bağlı olarak tuzlanma, alkalileşme, erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulması söz konusu ise;...” hükmü dikkate alınarak toprak koruma projesi istenip istenmeyeceğine etüt raporuyla karar verilecektir.

(2) Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde, “Toprak koruma projeleri, arazi bozulmalarını ve toprak kayıplarını önlemek için gerekli olan sekileme, çevirme, koruma duvarı, bitkilendirme, arıtma, drenaj gibi imalat, inşaat ve kültürel tedbirleri içerir” şeklinde ifade edilmiştir. Bu nedenle, istenecek toprak koruma projeleri bu sayılan tedbirleri içerecektir.

(3) Toprak koruma projeleri, bu konuda Bakanlığımız veya Ziraat Mühendisleri Odasından sertifika almış en az bir ziraat mühendisi sorumluluğunda Ek-7'deki dizpozisyona uygun olarak hazırlanacaktır. Etüt raporunda öngörülen tedbirlerin proje içeriğinde yer alması için, yazılı talep edilmesi halinde etüt raporunun bir sureti ilgisine verilecektir.

(4) Tarım dışı alanlarda veya özel kanunlar kapsamında olan alanlarda yapılacak faaliyetlerden dolayı çevredeki tarım alanlarının olumsuz etkilenmesinin tespiti durumunda, toprak koruma projesi istenilecek ve tarım arazilerinde bozulma olması halinde Kanununun 21 inci maddesi kapsamında işlem yapılacaktır.

Güneş Enerji Santrali (GES) müracaatlarının değerlendirilmesi

MADDE 16-(1) 22.10.2016 tarihli ve 29865 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Tebliğ'in 2 inci maddesi ile değiştirilen 2.10.2013 tarihli ve 28783 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğin 7 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "Çatı uygulaması haricindeki güneş enerjisine dayalı başvurular için; mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri, sulu tarım arazileri, sulu-kuru I, II, III, IV. sınıf tarım arazileri ve çevre arazilerde tarımsal kullanım bütünlüğünü bozan alanları kapsamadığına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı veya söz konusu Bakanlığın il veya ilçe müdürlüklerinden alınacak belge." ifadesi kapsamında gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılacak sınıf tespiti müracaatları il müdürlükleri tarafından sonuçlandırılacaktır.

(2) Bu müracaatlar, Kanun kapsamında nihai karar olmayıp, sadece sınıf tespitinin yapılması işlemi olduğundan, doğrudan il müdürlükleri tarafından kabul edilecektir.

(3) Müracaatlarda, güneş enerji santrali kurulacak alanın ve ölçüm istasyonu kurulacak alanın sınırlarını ve koordinatlarını gösteren 1/25 000 ölçekli harita, güncel tapu kaydı belgesi ve arazinin müracaat sahibine ait olmaması halinde arazi sahibi ile yapılmış noter onaylı sözleşme istenecektir. Arazinin hisseli olması halinde hissedarlardan biri ile yapılmış sözleşme yeterli olacaktır.

(4) Güneş ölçüm istasyonları için, tespit edilen sınıf ilgisine bildirilirken, kalıcı tesis kurulmayacağına ve ölçüm tamamlandığında arazinin eski haline getirileceğine dair taahhütname alınacak ve ölçüm istasyonu kurulmasında sakınca olmadığı bildirilecektir. Bu taahhütname sadece GES ölçüm istasyonu için alınacaktır.

(5) Bu müracaatların cevaplanması sırasında yapılan işlemin bir sınıf tespiti olduğu, Bakanlığımız mevzuatları kapsamında alınması gereken izinleri içermediği, bu alanda GES kurulması halinde, Bakanlığımız mevzuatları kapsamında izin alınması gerektiği müracaat sahibine bildirilecektir. Ayrıca, mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ve sulu tarım arazilerinde güneş enerji santrali kurulum izni verilmeyeceği de görüş yazısında ifade edilecektir.

(6) Lisanslı GES müracaatlarında, ölçüm istasyonu ve santralin ayrı ayrı parsellerde olması halinde her iki parselin sınıf tespiti de yapılacaktır.

(7) Büyük ova koruma alanlarında yapılacak GES başvurularında, arazi sınıfı kuru marjinal olsa dahi, bu alanlarda sınıf ayrımı ortadan kalktığından, büyük ova koruma alanları dışının alternatif olduğu, ova dışında alternatif bulunmaması halinde büyük ova koruma alanlarında arazi sınıfı kuru marjinal tarım arazisi olsa dahi izinlendirme için toprak koruma kurulunun uygun görmesi, ilgili Bakanlık ve Bakanlığımızın ortaklaşa kamu yararı kararı alması gerektiği ilgisine bildirilecektir.

(8) Güneş enerji santralleri ve diğer yenilenebilir enerji yatırımlarının özellikleri ve kurulabilecekleri alanlar göz önüne alınarak, yenilenebilir enerji yatırımları için tarımsal kullanım bütünlüğü şartı aranmayacaktır.

(9) Birinci fıkrada belirtilen tebliğ gereğince, arazi sınıfının kuru marjinal tarım arazisi olması zorunlu olduğundan, bu sınıf dışındaki arazilerdeki talepler hiçbir şekilde toprak koruma kurulu gündemine alınmayacaktır.

(10) Tarım dışı amaçla kullanım taleplerinde, yapılacak faaliyette kullanılacak güneş enerjisi üretim tesisi kurulum talebinin birlikte yapılması, alınacak kamu yararı kararında güneş enerjisi santralının de belirtilmesi, güneş enerjisine bağlı üretilen enerjinin işletme dışında kullanılmaması ve satışının yapılmaması şartı ile asıl faaliyetle birlikte kurulacak güneş enerjisi üretim tesisleri, Kanunun 13 üncü maddesinin (d) bendi kapsamında değerlendirilebilecektir. Daha önce tarım dışı amaçla kullanım izni verilen faaliyetler için yapılacak güneş enerjisi üretim tesisi kurulum taleplerinde ise, kamu yararı kararı alınması, güneş enerjisine bağlı üretilen enerjinin işletme dışında kullanılmaması ve satışının yapılmaması şartı ile kurulacak güneş enerjisi üretim tesisi de, bu kapsamda değerlendirilebilecektir.

Tarım arazilerinin izinsiz olarak tarımsal üretim amacı dışında kullanımlarında uygulanacak cezalar ve yükümlülükler

MADDE 17-(1) Arazi kullanım planlaması yapılan alanlarda bu plana aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi halinde Kanunun 21 inci maddesinin (a) bendinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanacaktır.

(2) Ülkemizin önemli tarım alanlarının yok olmasını önlemeyi ve önemli tarım arazilerinin korunmasını amaçlayan Kanunun amacına uygun olarak tarım arazilerinin amacı dışında kullanımının tespit edilmesi halinde, Kanunun 21 inci maddesinde belirtilen yaptırımlar uygulanacaktır.

(3) Yapılan etüt sonucunda bozulan arazinin sınıfı; kuru marjinal tarım arazisi olması halinde, tarım dışı amaçlı kullanım talepleri için, 21 inci maddenin (a) bendinin birinci fıkrasında, mutlak tarım arazisi, özel ürün arazisi, dikili tarım arazisi ile sulu tarım arazisi olarak belirlenen araziler için ikinci fıkrasında belirtilen cezalar uygulanacaktır. Tarımsal amaçlı yapı taleplerinde, 21 inci maddenin (a) bendinin birinci fıkrasında belirtilen cezalar uygulanacaktır.

(4) Kanun'un amacı tarım arazilerinin bitkisel üretim dışında kullanılmasını önlemek olduğundan izinsiz kullanımın, tarımsal amaçlı yapı olması durumunda da, Kanun'un 21 inci maddenin (a) bendinin birinci fıkrasında belirtilen cezalar uygulanacaktır. Tarımsal yapının amacı dışında kullanımının tespiti durumunda ise Kanun'un 20 inci maddesi uygulanacaktır.

(5) Uygulanacak idari para cezası, tarım arazisinin bozulmasına neden olanın tespit edilebilmesi durumunda bozulmaya neden olana, böyle bir tespitin yapılamaması durumunda ise tarım dışı amaçlı arazi kullanımını talebinde bulunana uygulanacaktır. İzinsiz kullanımın şikayet sonucu tespit edilmesi halinde, tarım arazisinin bozulmasına neden olanın tespit edilebilmesi durumunda bozulmaya neden olana, tespit edilememesi durumunda parsel sahibine uygulanacaktır.

(6) Kanunda yer alan idari para cezaları, mahalli mülki amir tarafından verilir. Buna göre Büyükşehir sınırlarında ilçe sınırları esas alınarak kaymakam, diğer illerde il merkezinde vali (Ek-8), ilçelerde kaymakam idari para cezalarını uygular. Kaymakam tarafından uygulanması gereken ceza formunun (Ek-9) gereği yapılmak üzere ilçe müdürlüğüne (bozulan alan miktarı ve ceza tutarı belirtilerek) gönderilir.

(7) Kanununun 20 ve 21 inci maddelerinde yer alan idari para cezaları, her yılın Ocak ayı başından itibaren bir önceki yıl uygulanan cezalara Maliye Bakanlığınca her yıl Resmi Gazete 'de yayınlanmakta olan Tebliğde yer alan yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacaktır.

(8) İdari para cezalarında, 5286 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17 nci maddesinin 7 nci fıkrasında ifade edilen "... bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirası'nın küsuru dikkate alınmaz" hükmü, toplam ceza miktarı hesaplandıktan sonra oluşan küsurat için dikkate alınacaktır.

(9) Kanun kapsamında uygulanan cezalar ile ilgili tutanak üç nüsha olarak düzenlenecek, bir nüshası ayrı bir dosyada arşivlenecektir.

(10) Kanun gereği arazi incelemesi sonucu, yapılacak idari işleme esas tutulacak tutanaklarda ve etüt raporlarında güncel tapu kayıtlarının incelenerek doğru yazılması, ölçülen alanın rakam ile ve ayrıca parantez içinde yazıyla yazılması, raporlarda ve tutanaklarda silinti ve kazıntı yapılmaması gerekmektedir.

(11) Tarımsal amaçlı yapının müştemilatı olarak değerlendirilerek tarımsal amaçlı yapı kabul edilen güneş enerjisi santrallerinin (GES) amacına uygun kullanılmaması durumunda Kanununun 20 inci maddesi hükümleri uygulanacaktır.

Etüt ve incelemenin ücretlendirilmesi

MADDE 18-(1) Bakanlıkça 2017 ve 2018 yılları için belirlenen etüt ve sınıflandırma ücreti tablodaki gibi belirlenmiştir.

Alan(hektar)	Tarımsal Amaçlı Yapılar		Tarım Dışı Amaçlı Arazi Kullanımı /Arazi Sınıfı Tespiti	
	Etüt Ücreti (₺)	İtiraz Ücreti (₺)	Etüt Ücreti (₺)	İtiraz Ücreti (₺)
0,0000-0,0500 hektar	100	200	-	-
0,0501 -1 hektar arası	250	500	-	-
0,0000-1 hektar	-	-	500	1000

2017 ve 2018 yılları için tarımsal amaçlı yapılar, tarım dışı amaçlı arazi kullanımı talebi /arazi sınıfı tespiti talebi için yapılan müracaatlarda yukarıda belirtilen ücretler alınacak ve ilave her 1 hektar için tarımsal amaçlı yapı taleplerinde 100 ₺, tarım dışı amaçlı arazi kullanımı ve arazi sınıfı tespiti taleplerinde 200 ₺. ilave edilecektir (1 ha üzerindeki taleplerde alan küsuratları tam olarak alınacaktır). Aynı alanlar için itiraz yapılması halinde bu ücretlerin 2 katı alınacaktır.

(2) Bakanlıkça her yıl belirlenecek etüt veya sınıflandırma ücretinin, ilde muhasebe müdürlüğü, ilçede malmüdürlüğü tahsilat hesabına yatırıldığına dair makbuzun bir sureti teslim alındıktan sonra araziye çıkılacaktır.

(3) 09/12/2017 tarihinden önce il müdürlüğüne yapılmış müracaatlarda dosyalar, ücret alınmaksızın sonuçlandırılacaktır. Ancak bu tarihten sonra yapılacak müracaat ve itirazlarda ücret alınacaktır.

(4) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İbank A.Ş. Belediyeler veya İl Özel İdare Müdürlükleri gibi plan yapma yetkisine haiz kamu kurumları tarafından yapılan, çevre düzeni planı, nazım veya uygulama imar planı, ilave imar planı ve revizyon imar planı gibi birden çok kişiyi ilgilendiren planların yapılması ve değiştirilmesinde arazi etütleri ve itiraz değerlendirmesi ücret alınmadan sonuçlandırılacaktır.

(5) 09/12/2017 tarihinden sonra özel veya tüzel kişiler tarafından ilgili kurum/kuruluş aracılığıyla yapılan münferit müracaatlara ait arazi etütleri ve itiraz değerlendirmesi, Yönetmelik'in 16 ncı maddesi gereği ücret alınarak sonuçlandırılacaktır. Talebin özel veya tüzel kişilerce yapıldığının tespit edilebilmesi için müracaat sahibinin dilekçesi ilgili kurumdan istenecektir.

(6) 09/12/2017 tarihinden sonra gerçek veya tüzel kişiler tarafından arazi sınıfı tespiti için yapılan münferit müracaatlara ait arazi etütleri ve itiraz değerlendirmesi, ücret alınarak sonuçlandırılacaktır.

(7) Köy yerleşik alanları belirlenirken tarım alanlarının da bu amaçla kullanılması nedeniyle Kanun kapsamında tarım dışı amaçlı kullanım izni alınması zorunluluğu bulunduğundan köy yerleşik alanları belirlenmesine yönelik olarak yapılan müracaatlara ait arazi etütleri ve itiraz değerlendirmesi, ücret alınmadan sonuçlandırılacaktır.

(8) Arazi incelemesi parselin tamamı üzerinden yapılacak, ancak ücret yapılan başvuruda alan bulunması halinde bu alana göre alınacaktır.

İfraz işlemleri

MADDE 19- (1) Kanunun 8 inci maddesinin 3 üncü fıkrası kapsamında, tarım dışı amaçla kullanım taleplerinde tarım dışı izin verildikten sonra, geriye kalan tarım parselinin büyüklüğünün asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altına düşmesi halinde Bakanlık, düşmemesi halinde ise, Bakanlık görüşüne ihtiyaç duyulmaksızın valilikler tarafından ifrazına izin verilebilir. Ancak ifraz işleminin gerçekleştirilebilmesi için planlayıcı kurum/kuruluş tarafından izin verilen talebe ait planın onaylanması şarttır.

Denetim

MADDE 20- (1) Bir önceki yıl verilen izinlerin örnekleme yöntemiyle en az % 10 u, verilen izinlerin amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı, tarımsal amaçlı projelere uygun olarak yapılıp yapılmadığı, toprak koruma projesinin uygulanıp uygulanmadığı konularında örnekleme yöntemiyle denetlenerek sonuçlarından, en geç sonraki yılın sonuna kadar, Bakanlığa ve ilk kurul toplantısında da kurula, (örneğin 2017 yılı izinleri için en geç 2018 yılı sonuna kadar) bilgi verilir. Yapılan denetim sonucu %10'nun tamamının uygunsuz olması halinde verilen izinlerin tamamı denetlenir ve ihtiyaç olması halinde bu denetimlere Bakanlık da katılabilir.

İstatistikî Bilgi

MADDE 21- (1) Tarımsal veya tarım dışı amaçlı kullanımların "Tarım Arazileri Değerlendirme ve Bilgilendirme Sistemi (TAD Portal)" üzerinden yapılması nedeniyle izinlendirme işlemi bu sistem üzerinden takip edilmekle birlikte, sonuçların kontrol edilebilmesi amacıyla, Kanun ve ilgili mevzuata göre verilen karar metinleri ve ekleri ayrı, ayrı Bakanlığımıza gönderilmeyip, Ek-10'daki, verilen bu izinlerin sektörel dağılımı da Ek-11'deki tabloya işlenerek, Mart, Haziran, Eylül ve Aralık ayı sonunda olmak üzere üçer aylık dönemler şeklinde, her dönemi takip eden ayın ilk on günü içerisinde Bakanlığa gönderilecektir.

Yürürlükten kaldırma

MADDE 22- (1) Bu Talimatın yürürlüğe girmesinden itibaren, Güneş Enerjisi Santralleri konusunda çıkarılan talimatlar ile Kanun kapsamında 10.10.2013 tarihli ve 68656427.230.04.02-3638 sayılı talimat ve bu tarihten sonra Kanuna bağlı çıkarılan "Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırılmasına İlişkin Tüzük" ile "Tarım Arazilerinin Korunması ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik" kapsamında çıkarılan tüm talimatlar ile 3083 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan Tarım Arazilerinin Korunması ve Değerlendirilmesi Teknik Talimatının tarım dışı amaçla kullanım izinlerini düzenleyen maddeleri bu Talimatlar kapsamında verilen Bakanlık görüşleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 23- (1) Bu talimat Bakanlık merkez ve il müdürlüklerine dağıtımın yapıldığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24- Bu talimat hükümlerini Tarım Reformu Genel Müdürü yürütür.

Ekler

- (1) TAD Portal Veri Yükleme Standartları
- (2) Tarım Arazilerinin Sınıflamasında Kullanılacak Standartlar
- (3) Kamu Yararı Kararı Teknik Raporu Formatı
- (4) Toprak Koruma Kurulu Teşekkül Tablosu
- (5) Arazi Etüt Raporu Formatı
- (6) Tarımsal Amaçlı Yapı İzinlerinde Alınacak Taahhütname Örneği
- (7) Toprak Koruma Projesi Dispozisyonu
- (8) İllerde Kesilen İdari Para Cezalarına Ait Makbuz Örneği
- (9) İlçelerde Kesilen İdari Para Cezalarına Ait Makbuz Örneği
- (10) Tarımsal veya Tarım Dışı Amaçla Verilen İzinler Tablosu
- (11) Tarımsal veya Tarım Dışı Amaçla Verilen İzinlerin Sektörel Dağılım Tablosu

TARIM ARAZİLERİNİN SINIFLAMASINDA KULLANILACAK STANDARTLAR

1. Mutlak Tarım Arazileri (MT):

Bu araziler sulu veya kuru tarım yapıp yapılmadığına göre SMT veya KMT sembolleri ile gösterilir. Öncelikle arazide yapılan etütlerle tesirli toprak derinliği, arazinin genel eğimi ve üzerinde yetiştirilebilen bitkiler değerlendirilerek MT olup olmadığına karar verilir. Bunun için;

- Tesirli toprak derinliği en az 50 cm olan

- Arazinin genel eğimi yörede yıllık ortalama yağış miktarına (1981 – 2010 yılları arası) göre;

a) Yağış 574 mm den az ise en fazla % 3

b) Yağış 574 mm den fazla ise en fazla % 8 olan

-Yöreye adapte olmuş tarımı yapılan her tür bitkinin münavebeye girebildiği ve yöre ortalaması ve üzerinde ürün alınabilen araziler MT olarak belirlenir.

Arazide yapılan etütlerle yukarıda belirtilen arazi özellikleri tespit edildiğinde arazinin tarımsal nitelikleri hakkında yeterince kanaat oluşturulamıyor ve sınıfı hakkında karar verilemiyorsa; Mutlak tarım arazisi ile ilgili aşağıda yer alan bitkisel, hidrolojik, jeolojik, iklim ve topraklarla ilgili verileri tespit etmek için gerekli etüt ve analizler yapılarak veya yaptırılarak arazinin niteliklerinin belirlenmesine yönelik eksik bilgiler tamamlanır.

Bitki kök bölgesinde toprak sınırlamaları (tuzluluk, alkalilik, drenaj, taşlılık, sel basması, erozyon gibi) yok veya çok az olup üretime olumsuz etkileri olmaz. Toprak derinliği 50 cm den az olmayıp, su tutma kapasitesi yüksek, hava ve suyu geçirebilen ve geçirgenlik oranı en az 0,15 cm/saat en çok 50 cm/saat tır. Toprak pH'sı 4,5 ile 8,5 arasında, elektriki kondaktivitesi 4 mmhos/cm den az ve değişebilir sodyum yüzdesi (ESP) 15 den azdır. Arazi yüzeyinin en fazla %10 kadarında çapı 7,5 cm den büyük olmayan taşlar bulunabilir. Taban suyu ve sel basma sorunu yok veya kültüvasyonu etkilemeyecek derecededir.

Mutlak tarım arazilerinde erozyon sorunu yok veya çok az olup, yüzde eğim ile aşınabilirlik faktörü (K) çarpımı ikiden küçük ($\% \text{ Eğim} \times K < 2$), iklim faktörü (C) ile rüzgar da toprak aşınabilirliği (I) çarpımı altmıştan küçüktür ($C \times I < 60$). Bu arazilerde klasik tarım metotları ile yöreye adapte olmuş tarımı yapılan bitkilerden uzun yıllar yöre ortalamasında ürün alınabilir.

Toprak derinliği 50 cm den az, eğim ve kök bölgesiyle ilgili sınırlamaları yukarıda belirtilen değerlerden daha fazla olan, ancak Mutlak Tarım Arazileri ile tarımsal faaliyetin yürütülmesi için bir bütünlük sağlayan lokal yerlerde mutlak tarım arazisi olarak kabul edilir.

Üretim ortamını kontrol altına almak için cam, naylon ve benzeri malzeme kullanılarak oluşturulan örtüler altında ileri tarım teknikleri kullanılarak yapılan tarım şeklidir. Örtü altı tarımında yukarıda belirtilen her sınıf arazi kullanılabilir. Arazi geliştirme ve örtü altı yapıları önemli olup arazi kullanımını sınırlayan faktörler suni olarak azaltıldığı için doğal arazi sınırlamalarının önemi azdır. Sabit örtü altı yapıları bulunan araziler ülke tarımı için önemli alan olarak kabul edilir, mutlak tarım arazisi kategorisinde değerlendirilir. Bu yapıların ekonomik ömrünü tamamlaması ve yenilenememesi halinde diğer arazi özelliklerine bakılarak arazinin sınıfı belirlenir. Örtü altı araziler, bir sınıf olmayıp kullanım şeklidir. Bu nedenle sınıflandırmada yer verilmez, kullanım şeklinde gösterilir.

2. Özel Ürün Araziler (OT):

Bu araziler tarımsal üretim için mutlak tarım arazilerinden daha fazla toprak (tuzluluk, taşlılık, drenaj...vb.) ve topoğrafik (bakı, meyil) sınırlamalara sahiptir. Yöreye adapte olmuş her tür bitkiye münavebede yer verilemez. Sadece arazide bulunan sınırlamalara uyum sağlayan ve/veya münavebeye alındığında arazi bozulmasına neden olmayan bitkilerin tarımı yapılabilir. Özel ürün arazilerinde sulu tarım yapılmadığı zaman ekonomik üretim yapılması çoğunlukla mümkün değildir.

Özel ürün arazileri belirlenirken şu kriterler esas alınır:

2.1. Arazi eğimi ve toprak derinliğine göre mutlak tarım arazisi özelliklerini taşıyor olsa bile tuzluluk, alkalilik, drenaj bozukluğu, taşlılık gibi sorunlar nedeniyle her türlü bitkilerin yetiştirilemediği sadece bu şartlara dayanıklı özel ürünlerin ekonomik olarak tarımının yapıldığı araziler (örneğin tuza dayanıklı bitkilerden çeltik, şeker pancarı, pamuk gibi) özel ürün arazisi olarak kabul edilecektir.

2.2. Eğim yönünden mutlak tarım arazisi özelliklerini taşıyor (yıllık yağış ortalaması 574 mm altında olan alanlarda eğimi % 3-8, yıllık yağış ortalaması 574 mm'nin üstünde olan alanlarda % 8-12 kaydı ile) ise derinliği 50 cm den fazla ise Özel ürün Arazisi kabul edilecektir. Eğim yönünden mutlak tarım arazisi sınırlarında olup, derinlik açısından mutlak tarım arazisi özelliği taşımayan (50 cm. altında) ancak yöreye adapte olmuş herhangi bir bitkinin yetiştirilmesine uygun ve yöre ortalamasında ürün alınan araziler de Özel Ürün Arazisi kabul edilecektir.

2.3 Özel amenajman tedbirleri alınarak (seki, şeritsel ekim, ileri sürüm teknikleri) yörede yetiştirilen ekonomik değeri yüksek herhangi bir bitkinin tarımının yapılmasına uygun ve uzun süre yöre ortalamasında ürün alınıyor ise bu arazide özel ürün arazisi olarak sınıflandırılır. Bu şartları sağlamıyorsa marjinal tarım arazisi olarak kabul edilir. Dikili tarıma uygun olacağı kanaati ile özel ürün arazisi olarak sınıflandırma yapılamaz.

3. Dikili Tarım Arazileri (DT):

Özel ekolojik şartlarda çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formunda bitkilerin dikili olduğu tarım arazileridir. Tür ve cinsi dikkate alınarak yöre için ekonomik olacak sayıda ağaç, ağaççık veya çalı formundaki bitkilerin bulunduğu araziler, il müdürlükleri tarafından değerlendirilerek dikili tarım arazisi olup olmadığına karar verilir. Tapu kayıtlarında dikili alan olarak görülen yerler cins değişikliği yapılmadıkça ve dekarında en az aşağıda cinsi ve sayısı yazılı ağaç, fidan veya kök bulunan yerler dikili alan olarak kabul edilir.

Dikili Tarım Arazilerinde Dekarda Olması Gereken Minimum Ağaç, Ağaççık ve Çalı Sayıları				
Sıra no	Tür	Sayısı (Ağaç, Ocak, Kök, Fidan, Omca, Adet)	Bodur	Yarı Bodur
		Normal		
1.	Zeytin	28-55		
2.	Kestane	20-24		
3.	Harnup (Keçiboynuzu)	21-24		
4.	İncir (Kurutmalık) İncir (Taze)	16-18 18-20		
5.	Armut	20-40	220-250	70-80
6.	Elma	20-40	220-250	80-90
7.	Trabzon Hurması	40-50		
8.	Kiraz	25-30	50-80	33-40
9.	Ayva	24-28	100-114	-
10.	Nar	40-50		
11.	Erik	18-30	100-114	34-40
12.	Kayısı	16-30	50-62	30-40
13.	Zerdali	20-30	50-62	30-40
14.	Muşmula	25-28		
15.	Yenidünya	21-24		
16.	Şeftali	40-50	100-114	67-84

17.	Vişne	18-20	60-71	40-50
18.	Ceviz	10-20		
19.	Dut	20-24		
20.	Üvez	40-50		
21.	Ünnap	40-50		
22.	Kızılcık	40-50		
23.	Limon	21-24		
24.	Portakal	27-33		
25.	Turunç	27-33		
26.	Altıntop	21-24		
27.	Mandarin	27-33		
28.	Avokado	21-24		
29.	Fındık	Düz arazi 30-33 Eğimli Arazi 50-55		
30.	Gül	300-500	-	750-1000
31.	Çay	1800-2000		
32.	Kivi	60-80		
33.	Böğürtlen	220-240		
34.	Ahududu	600-700		
35.	Likapa (Yaban Mersini)	260-270		
36.	Muz	Örtü altı yet. 170-180 Açıkta 200-220		
37.	Kuşburnu	111-120		
38.	Mürver	85 – 100		
39.	Frenk Üzümü	220-270		
40.	Bektaş Üzümü	220-270		
41.	Aronya	170-180		

SULU ve KURU KOŞULLARDA YETİŞEN TÜRLER İÇİN TABLO

Dikili Tarım Arazilerinde Dekarda Olması Gereken Minimum Ağaç, Ağaççık ve Çalı Sayıları					
Sıra no	Tür	Sayısı (Ağaç, Ocak, Kök, Fidan, Omca, Adet)	Normal		
				Bodur	Yarı Bodur
1	Antepfıstığı	Sulu Koşullar	40-50		
		Kuru Koşullar	20-23		
2	Badem	Sulu Koşullar	40-50		
		Kuru Koşullar	27-30		
3	Üzüm	Sulu Koşullar	150-270		
		Kuru Koşullar	120-180		

Toprak ve topoğrafik özellikleri ve iklim, dikimi yapılan bitkinin ekonomik olarak tarımının yapılmasını etkiler. Arazi kullanım şeklinin dikili tarım alanı (bağ, çay, fındık, meyvelik vb.) olması halinde verim durumu, ekonomik üretim yapılıp yapılmadığı, yapılmıyorsa nedenleri (arazi bozulması, verimlilik yaşı, sayısı, uygulanan tarım şekli vb.), halen ekonomik verim alınmasa bile gerekli bakım yapıldığında ekonomik verim alınıp alınmayacağı dikkate alınarak değerlendirilir. Ekonomik ömrü tamamlanmış ve yenilenebilir olmayan dikili yerler dikili alan kabul edilmez, diğer arazi özelliklerine bakılarak sınıflı belirlenir.

Ülkemizde bölgeler itibariyle çeşitli ekolojik şartlar altında dikili bulunan araziler mevcuttur. Bunlar ürün çeşidine göre şu sembollerle ifade edilir:

DTF: Fındık, DTÇ: Çay, DTZ: Zeytin, DTB: Bağ, DTK: Kestane, DTN: Narenciye, DTG: Gül, DTA: Antep fıstığı, DTM: Dikili sert veya yumuşak çekirdekli meyveler.(Elma, armut, vişne, kiraz, dut, ceviz, kayısı..vb.)

4. Marjinal Tarım Arazileri (TA):

Mutlak tarım arazileri, Özel Ürün Arazileri ve Dikili Tarım Arazileri dışında yerel önemi veya yerel ihtiyaçlar nedeniyle tarıma açılmış arazilerdir. Bu arazilerin toprak ve topoğrafik sınırlamaları fazla olup tarımsal üretim potansiyeli düşüktür. Arazi eğimi, yağışın;

574 mm'nin altında olduğu yerlerde % 8 den,

574 mm veya üzerinde olduğu yerlerde ise % 12 den

fazla olup, toprak derinliği 50 cm den azdır. Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim genellikle yöre ortalamasının altındadır. Bu araziler klasik sulama metotları ile sulamaya uygun olmayıp kontrollü ileri sulama teknikleri kullanılarak sulu tarım yapılabilir.

Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve dikili tarım arazileri içerisinde tarımsal bütünlüğü olan lokal marjinal araziler, tarımsal bütünlüğün bozulmaması için yaygın olan önemli tarım arazisi olarak kabul edilir. Tarım dışı kullanım izinlerinde bu araziler için hazırlanan toprak koruma projesi ile tarımsal bütünlüğe olan olumsuz etki kaldırılıyorsa izin verilir yoksa verilmez.

Özellikleri itibariyle tarımsal bütünlüğü olmadığı için ekonomik olarak tarımsal üretim yapılamayan ve/veya tarım dışı kullanılan araziler içerisinde kalmış; 2 hektardan az mutlak tarım arazisi veya özel ürün arazisi, 0,5 hektardan az dikili tarım arazileri ve 0,3 hektardan az örtü altı tarım arazisi önemli tarım arazisi olarak kabul edilmez. Tarım dışı kullanım izinlerinde yerel önemi gözetilerek marjinal alan gibi değerlendirilebilir.

“Arazi eğimi yağışın 574 mm'nin altında olduğu yerlerde % 12 den, 574 mm veya üzerinde olduğu yerlerde ise % 18 den fazla olup, toprak derinliği 50 cm den azdır.” düzenlemesi, “Arazi eğimi yağışın 574 mm'nin altında olduğu yerlerde % 8 den, 574 mm veya üzerinde olduğu yerlerde ise % 12 den fazla olup, toprak derinliği 50 cm den azdır.”

Tarım arazileri önem sınıflamasında arazilerin kuru veya sulu tarım arazisi olduğunu belirtmek için sembollerin başına (S) veya (K) harfi getirilerek belirtilir.(Örnek: SMT, KMT, SOT, KOT, SDT, KDT, STA, KTA)

5. Diğer araziler:

Etüt yapılan yerlerde bulunan tarım dışı alanlar (Çıplak Kayalar ÇK, Daimi Karla Kaplı Alan DKK, İrmak Yatakları İY, Sahil Kumulları SK, Sazlık Bataklıklar SB, Yerleşim Alanları Y), Mera Kanunu kapsamındaki meralar (M) ve çayırlar (Ç), Ormanlar (O), bitkisel üretim için toprağı bulunmayan hali arazilerin (H) sembolleri haritaya işlenir ve raporda arazi hakkında kısa bilgi verilir ve varsa ilgili olduğu kanun belirtilir.

1- BÜNYE			4- GEÇİRGENLİK (cm/saat)			
H	Ağır	C SiC SC	(1) Çok yavaş	0 - 0.13		
F	Orta Ağır	SiCL CL SCL	(2) Yavaş	0.13 - 0.50		
M	Orta	SiL L VfSL	(3) Orta yavaş	0.50 - 2.00		
S	Orta Kaba	SL fSL	(4) Orta	2.00 - 6.35		
L	Kaba	LfS LS Si	(5) Orta hızlı	6.35 -12.7		
			(6) Hızlı	12.7 - 25		
			(7) Çok hızlı	25 +		
6- EROZYON (SU)			77- RÜZGÂR (AŞINDIRMA)			
(1)	Hafif (üst toprağın %25'ten azı aşınmış)		R ₁	Üst toprağın % 25-75 i gitmiştir		
(2)	Orta (üst toprağın % 25-75 i aşınmış)		R ₂	Üst toprağın tamamı ve alt toprağın bir kısmı gitmiştir.		
(3)	Şiddetli (üst toprağın % 75'ten fazlası ve alt toprağın %25'ten azı aşınmış)		R ₃	Profilin büyük bir kısmı erozyona uğramıştır		
(4)	Çok şiddetli (Üst toprağın tamamı, alt toprağın %25-75'i aşınmış)					
9- SEL BASMASI			10- ERİYEİLİR TUZ			
				(%)	mmhos	
F ₁	Arasıra sel alır. Ekim zaman zaman gecikebilir.(1 sınıf atlatır)		(1)	Tuzsuz	0.00-0.15	<4
F ₂	Sık sık sel alır. Ürün sık sık zarar görür. (2 sınıf atlatır)		(2)	Hafif tuzlu	0.15-0.35	4-8 (1 sınıf atlatır)
F ₃	Çok sık sel alır. Ürün yetiştirmek ekonomik olmaz. (3 sınıf atlatır)		(3)	Orta tuzlu	0.35-0.65	8-15 (2 sınıf atlatır)
			4)	Çok tuzlu	0.65+	>15 (3 sınıf atlatır)
12- TAŞLILIK			13- HÂLİHAZIR KULLANMA DURUMU			
T ₁	Hafif taşlı (Taşlar arazi sathının % 2-10'unu kaplamıştır)		K	Kuru tarım arazisi (KMT, KOT, KTA)		
T ₂	Orta taşlı (%10-50)(1 sınıf atlatır)		S	Sulu tarım arazisi (SMT, SOT, STA)		
T ₃	Çok taşlı (%50-90)(2 sınıf atlatır)		B	Bağ-Bahçe (DT)		
			C	Çayır, M Mera		
			O	Orman, F Funda-Çalı		
			Y	Yerleşim yeri, T Terk edilmiş araziler		
8- RÜZGÂR (DEPO)			11- TABİİ TOPRAK DRENAJ			
A ₁	60 cm. den az depozit yığılmıştır		A	Aşırı drene olmuş		
A ₂	60 cm. den fazla depozit yığılmıştır		I	İyi drene olmuş		
A ₃	Mevzi kum tepeleri oluşmuştur		O	Orta drene olmuş		
			K	Yetersiz drenaj (1 sınıf atlatır)		
			F	Fena drenaj (2 sınıf atlatır)		
14- ARAZİ SINIFLARI						
MT	Mutlak tarım arazisi		SA Örtü altı tarımı veya seralar			
TA	Marjinal tarım arazisi		(Sulu-kuru olmasına göre başına S veya K harfi getirilir. SMT, KTA. gibi)			
OT	Özel ürün arazisi					
DT	Dikili Tarım Arazisi					

KAMU YARARI KARARI TEKNİK RAPORU

..... İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ
KAMU YARARI KARARI TEKNİK RAPORU

1-Yatırımın yapılacağı alanın konum ve kadastral bilgileri:

- İli :.....
- İlçesi :.....
- Beldesi/Köyü/Mahallesi :.....
- Mevkii :.....
- Ada-Parsel :.....
- Yatırım yapılacak alanın yüzölçümü (Ha.) :.....
- Yatırım yapılacak parsel/parsellerin mülkiyet bilgileri:.....

2-Yatırımın amacı: (Yatırımın hangi amaçla yapılacağı)

3-Yatırımın yapılmasının teknik gerekçesi: (Talep edilen parselde yatırımın yapılmasının teknik gerekliliğinin açıklanması; burada açıklanması gereken hususların bilgi, belgesi ek olarak konulması istenecek)

4- Yatırımın yapılmak istenen (İl, İlçe, Belde, Köy/Mahallede) bölgede yapılmasının gerekçesi,

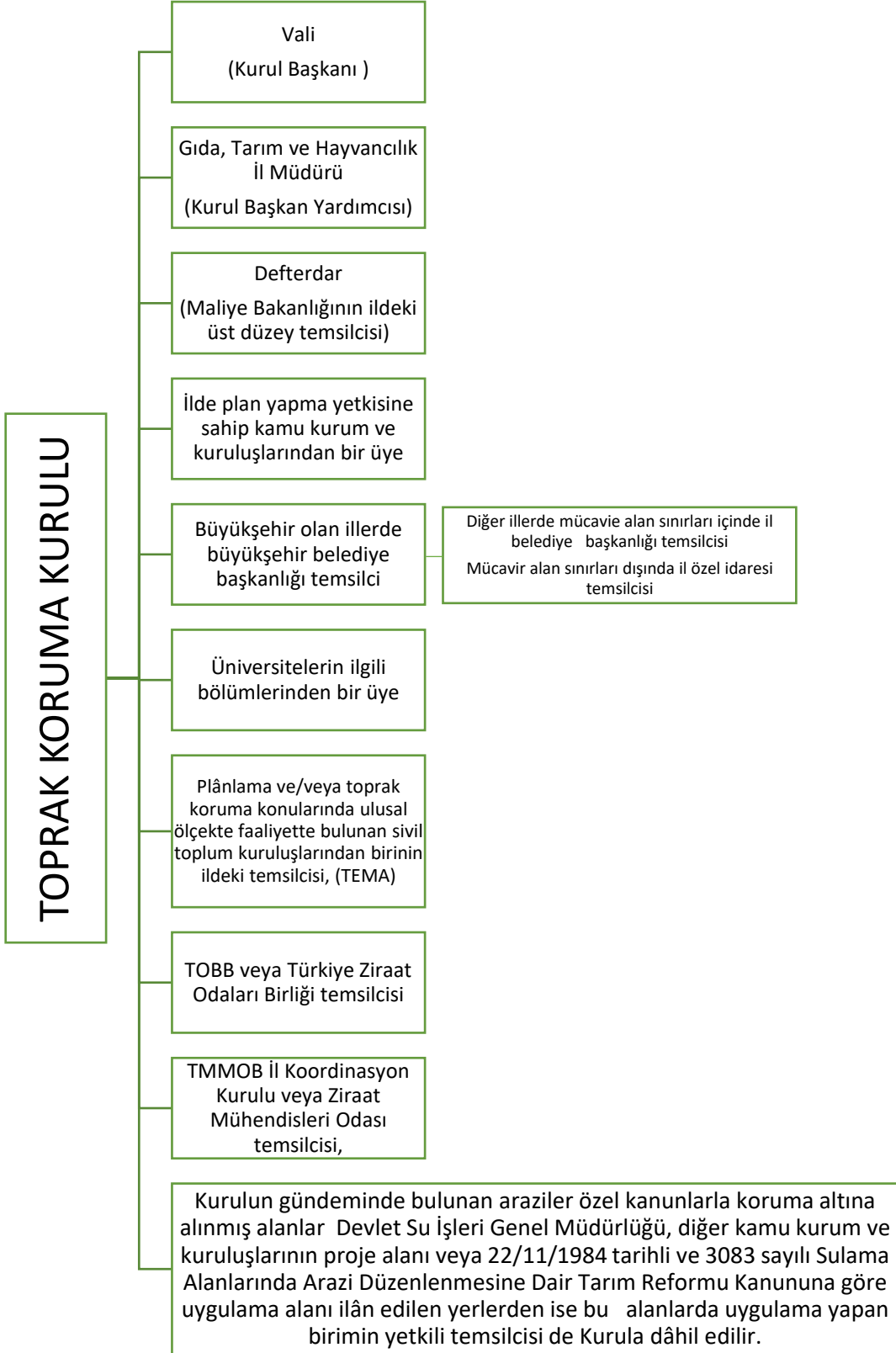
5- Yatırımın yapılmasında; yasal, çevresel, ekolojik ve benzeri koşulları içeren özellikler: (Yatırımın; Mutlak Tarım Arazisi, Özel ürün Arazisi, Dikili Tarım Arazisi ve Sulu Tarım Arazilerinde yapılmasını zorunlu kılan yasal, çevresel, ekolojik ve benzeri koşulları içeren özelliklerin yazılması)

6- Sonuç: Hazırlanan işbu raporda tespit edilen teknik ve konum özellikleri dikkate alındığında söz konusu talebin .... ada ve .... parselde yapılmasında; insan, toplum ve çevre ilişkilerinde dengeyi bozucu nitelikte olmayan, ekonomik, ekolojik ve toplumsal kayıplar bakımından toplum aleyhine sonuçlar doğurmayan, kişiler ve toplum yararı birlikte gözetildiğinde olumlu sonuçlar doğuracağı, toplum adına sosyal fayda sağlayacağı, istihdam açısından bölge halkına yarar sağlayacağı görülmüş olup, yapılacak ..... tesisin kamuya yarar sağlayacağı tespit edilmiştir.

7-Ekler: Yatırım yapılacak araziye ait harita, fotoğraf, uydu resmi vb.

HAZIRLAYANLAR	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
.../.../20..	.../.../20..	.../.../20..
Adı - soyadı (Konu Uzmanı ve/veya İlgili Şube Teknik Personeli)	Adı - soyadı Şb. Müdürü	Adı - soyadı Kurum Amiri

TOPRAK KORUMA KURULUNUN TEŞEKKÜL TABLOSU

ARAZİ ETÜT RAPORU

1.Genel Durum

1.1.Arazinin Yeri ve Alanı

Arazinin bulunduğu il, ilçe, belde veya köy ve mevki yazılacak, arazinin yerleşim yerlerine ve ırmak, dağ, yol gibi önemli noktalara olan uzaklığı ve konumuna yer verilecektir. Raporda yönler itibarı ile sınırlarda bulunan arazilerle ilgili; örneğin kuzeyde dere, doğuda tarla batısı mera gibi tanımlamalara yer verilecek, etüt yapılan yerin alanı hektar cinsinden yazılacaktır.

1.2. Etüdün Amacı

Bu başlık altında etüdün ne amaçla yapıldığı ve kimler tarafından istenildiği yazılacaktır.

2. Arazi Özellikleri

İklim, toprak, su, topografya, jeolojik yapı, doğal bitki örtüsü gibi arazi özellikleri bu başlık altında yazılacaktır. İklimle ilgili yıllık ortalama yağış, sıcaklık, nem gibi değerler ile mevsimler itibarıyla ekstrem değerlere yer verilecektir. Toprağın derinliği (cm), bünyesi ve varsa çoraklık, kirlilik, taşlılık, erozyon gibi bitki kök bölgesinde bulunan diğer problemler ve ıslah imkanlarının olup olmadığı yazılacaktır. Arazinin konumu (tepelik, yamaç, etek, taban, yüksek düzlük., vb.), eğim yüzdesi, bakışı gibi topoğrafik bilgiler ve yörede yaygın olarak tarımı yapılan bitkiler, doğal bitki örtüsü bu başlık altında yazılacaktır. Su ürünleri yetiştirilen alanlar varsa belirtilecektir. Burada Kanun ve Kanuna dayalı çıkarılan alt mevzuatta tanımlanan arazi sınıfları örneğin mutlak tarım arazisi, marjinal tarım arazisi, mera, terk, yerleşim alanı vb. yazılacaktır.

3. Arazi Kullanım Şekilleri

Etüdü yapılan Arazide tarımı yapılan bitkiler, münavebe şekli, sulama durumu, kuru ve sulu şartlarda dekara alınan ortalama verim ve yöre ortalamasıyla kıyaslaması yapılacaktır. Bitki deseninin çeşitlendirilip çeşitlendirilemeyeceği ve potansiyel kullanım imkanlarına yer verilecektir. Etüt yapılan arazinin sulu tarım arazisi olup olmadığı ilgili kuruluşlardan(Özel idare müdürlükleri, Devlet Su İşleri, Sulama Birlikleri veya belediyeler) alınacak belge ile tespit edilerek bu başlık altında belirtilecektir.

Dikili tarım arazisi olması halinde yukarıda verilen bilgilere ilaveten yetiştirilen bitkilerin yaşı, sayısı, bakım durumu ve ekonomik ürün alınıp alınamayacağı raporda ayrıca belirtilecektir.

4342 sayılı Mera Kanunu, 3573 sayılı Kanun kapsamında olan yerler olup olmadığı bu kısımda belirtilecek, eğer söz konusu kanunlar kapsamında yerler var ise 5403 sayılı Kanun hükümlerine göre karar verilmeyecektir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu başlık altında alt başlıklar oluşturularak (4.1, 4.2...vb.)arazinin genel değerlendirmesi yapılacak yöre için önemi, kullanım amacındaki değişikliklerin tarımsal üretime etkisi, çevre arazilerle ilişkisi tarımsal kullanım bütünlüğe etkileri, bütünlüğün bozulması halinde hazırlanacak toprak koruma projesi ile bu bozulmanın önlenip önlenemeyeceği, ekonomik, ekolojik ve toplumsal yönden değerlendirmesi yapılacak, arazinin

kullanım şeklinin sulama suyu veya su ürünler yönünden toprak ve su kaynaklarına olabilecek etkileri değerlendirilecektir.

Arazi özelliklerine göre bu bölümün sonunda alt başlıklardan birisine arazinin hangi sınıfa girdiği (SMT, KMT, KOT, DT, ...vb.) özet olarak açıklanarak yazılacaktır. Ayrıca mülkiyet ve talep konusunun teknik ihtiyaçları da dikkate alınarak alternatif olup olmadığı yazılacaktır.

Bunların yanında Toprak Koruma Projesine ihtiyaç duyulup duyulmadığı, ihtiyaç duyuluyor ise nedenleri kısaca yazılacaktır.

5. Ekler

Raporun ekinde arazinin yerini gösterir ölçekli imzalı ve onaylı etüt haritası, varsa tapu kaydı veya diğer kayıtları mutlaka yer alacaktır. Ayrıca değerlendirmeyi kolaylaştıracak kroki, fotoğraf gibi belgelerde eklenebilir.

Hazırlayan
Ziraat Mühendisi

Hazırlayan
Ziraat Mühendisi

Kontrol Eden
Şube Müdürü

Onaylayan
İl Müdürü

Tarımsal Amaçlı Yapı İzinlerinde Alınacak Taahhütname Örneği

..... İli .....ilçesi .....Mahallesi/Köyü sınırları içerisinde bulunan, ...ada .....parcel numarasında kayıtlı parsel/parseller üzerinde yapmayı talep ettiğim .....izninin verilmesi halinde, bu parsel/parselleri başka bir amaç için kullanmayacağımı, projede gösterilen yapı ve kullanım amaçları dışına çıkmayacağımı, projede yapacağım her türlü değişiklikleri İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne bildireceğimi ve bu değişikliklerle ilgili yeniden izin alacağımı, müracaat dosyamda bulunan avan projeye ait mimari projeyi izinler tamamlandıktan sonra çizdirip dijital ortamda İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne teslim edeceğimi, izin aldığım parseli/parselleri ifraz ettirmeyeceğimi, arsaya dönüştürmeyeceğimi beyan ve taahhüt ederim. Verilen izin dışında veya proje dışındaki her türlü yapının tespit edilmesi durumunda iznimin iptal edilmesini ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümlerinin uygulanmasını kabul ederim. ....//...../.....

Toprak Koruma Projesi Dispozisyonu**KAPAK****PROJE ONAY BÖLÜMÜ**

PROJENİN ADI:

YATIRIMCININ ADI VE ADRESİ:

HAZIRLANDIĞI İL VE TARİH:

PROJEYİ HAZIRLAYANLAR: (Toprak Koruma Projesi, en az bir uzman ziraat mühendisi sorumluluğunda ilgili mühendislerce hazırlanır.)

PROJEYİ İNCELEYENLER: (Tarımsal etüt raporunu hazırlayan teknik elemanlar tarafından incelenir.)

PROJEYİ KONTROL EDENLER: (Yeterliliğin kontrolü amacı ile hazırlayan veya talep sahibi tarafından TMMOB Ziraat Mühendisleri Odasına sunulur. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası tarafından incelenip kontrol onayı yapılır. Tarımsal Altyapı ve Arazi Değerlendirme Şb. Md. Ve İl Müdürü tarafından kontrol edilerek)

PROJEYİ ONAYLAYAN: Vali veya Vali adına Vali Yardımcısı tarafından onaylanır.

BÖLÜM 1: PROJENİN TANIMI VE ÖZELLİKLERİ

- a) Projenin Amacı: Tarımsal veya tarım dışı amaçla kullanılması talep edilen arazinin çevresinde yapılan tarımsal faaliyetlere muhtemel zararlarının önlenmesi ve doğal dokunun korunması amacı ile alınması gereken tedbirleri içerir.
- b) Projenin uygulama yeri ve alanı:
  - il,ilçe,köy veya belde, mevkii, pafta, ada ve parsel no, proje alanı, proje için seçilen yerin koordinatları
- c) Talep sahibi ve talep konusu: Burada talep sahibi ve talep edilen arazinin hangi amaçla kullanılmak istendiği ve kapasitesi belirtilecek.

BÖLÜM 2: MEVCUT DURUM TESPİTİ:

Proje alanının ve talep edilen tarımsal veya tarım dışı faaliyet nedeniyle etkilenmesi muhtemel olan arazinin özellikleri: 1/10000 veya daha büyük ölçekli haritalar (imar planları, çevre düzeni planları ve nazım imar planlarında 1/25000 ölçekli haritalar) ile aşağıda yer alan teknik özellikler hazırlanan proje içerisinde yer alacaktır.

-İklim ve hidroloji

- Jeolojik ve hidrolojik özellikler,

-Toprak özellikleri (tesirli toprak derinliği, toprak bünyesi, erozyon, arazi eğimi, fizyoğrafya, topoğrafya, vb.)

- Toprak oluşumu(ordo, alt ordo ve büyük toprak grubu şeklinde)

-Tarımsal üretimi kısıtlayıcı faktörler

-Talep edilen arazinin ve çevre arazilerin kullanım şekli (sulama durumu, arazide tarımı yapılan bitkiler vb.)

-Kültür varlığı ve sit özellikleri,

-Talep edilen alan ile çevre araziler 1/25000 veya daha büyük ölçekli topoğrafik haritada gösterilecektir.

BÖLÜM 3: PROJE İHTİYACI VE GEREKÇELERİ

- a) Faaliyet Özellikleri: Talep edilen faaliyetin içerdiği anlatılacaktır. (Kazı, dolgu)
- b) Proje İhtiyacı Gerekçeleri: Talep edilen tarımsal veya tarım dışı faaliyetin çevreye verebileceği muhtemel zararların belirlenmesi. Yapılması planlanan faaliyetin atmosfere, yer altı sularına, toprağa ve ekolojik çevreye vermesi muhtemel zararlar.

BÖLÜM 4: PROJE DETAYI:

- a) Koruma Tedbirleri: Talebin çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin azaltılması için alınacak önlemler:

Bitkisel Tedbirler:

- Yüzey otlandırması
- Ağaç sırası

Kültürel Tedbirler:

- Koruma bandı bırakılması:
- Beton duvar ve tel çit
- İstinad duvarı yapılması:
- File-pere çekilmesi
- Toprak kaldırılması
- İnşaat alanı
- Yüzey suyu toplama kanalları ve havuzu
- Fosseptik çukuru vb. tedbirleri içerir.

b) Projenin Süresi:

- Proje için iş planı

BÖLÜM 5: SONUÇ VE ÖNERİLER

Tarımsal veya tarım dışı amaçlı arazi kullanımlarından kaynaklanan arazi bozulmalarının ve çevreye vereceği olası kirlenmelerin önlenmesi amacıyla hazırlanan bu proje tarım alanlarının korunmasında son derece önemli olacaktır.

Bu bölümde projenin genel bir değerlendirmesi yapılır. Proje alanında belli aralıklarla kontroller yapılarak uygulama takip edilmeli ve yeni gelişen şartlar göre yeni tedbirlerin alınması uygulayıcıdan istenecektir. Örneğin istasyon ile ilgili yapılması gereken ekstra inşaat varsa veya suyun doğrudan deşarj edilmemesi gibi.

EKLER:

-DİĞER:(Tapu Kayıtları, Özgeçmişler, Diplomalar, Oda Sicil Kayıtları vb.)

-HARİTALAR: (1/25000 veya daha büyük ölçekli topoğrafik harita, proje köşe koordinatlarını içeren kroki, jeolojik harita, toprak haritası, fiziki haritalar, arazi fotoğrafları)

İllerde Kesilen İdari Para Cezalarına Ait Makbuz Örneği

T.C. ..... VALİLİĞİ İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	
KESİLEN PARA CEZASININ	
Tarihi	..../.../20..
Sayısı	..../...
MUHATABIN	
Adı Soyadı / Unvanı	
Bağlı bulunduğu Vergi Dairesi	... Muhasebe/Mal Müdürlüğü
TC-Vergi Numarası	
Faaliyet alanı	
Adres	
KESİLEN PARA CEZASININ	
Türü	İdari Para Cezası
Nedeni	İzin alınmadan tarım alanını tarım dışı amaçla kullanmak
Yasal Dayanağı	5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 21.Maddesinin (a) bendi
Miktarı	
Ödeneceği Vergi Dairesi	...Muhasebe/ Mal Müdürlüğü
Son Ödeme Tarihi	Tebliğ Tarihinden itibaren 1 ay içerisinde
Peşin Ödeme ve indirim	Tebliğ Tarihinden itibaren 15 gün içinde ilgili Muhasebe Müdürlüğüne ödenmesi durumunda Kabahatler Kanununa göre % 25 indirim uygulanır.
İtiraz Mercii	Sulh Ceza Hakimliği
Son itiraz tarihi	Tebliğ Tarihinden itibaren en geç 15 (Onbeş) gün içinde.

YASAL UYARI: İşbu idari yaptırım kararına karşı, kararın şahsınıza tebliğ edildiği tarihten itibaren en geç 15 gün içerisinde Sulh Ceza Hakimliği'ne bizzat veya yasal temsilciniz/avukatınız aracılığıyla başvurabilirsiniz. Bu süre içerisinde başvuru yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir. İdari para cezası, kanun yoluna başvurma süresi olan 15 gün içerisinde ödenirse, cezanın 3/4'ü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurmamasını etkilemez. Belirlenen süreler içerisinde ödenmeyen cezaların kesinleşmesi halinde, ödenmemiş tutar, 6183 sayılı Kanun uyarınca takip ve tahsil edilecektir.

KARARI DÜZENLEYENLER

Tarih	Tarih	Tarih	Tarih
.....	.....	.....	.....
Ziraat Mühendisi	Ziraat Mühendisi	Şube Müdürü	İl Md. Yardımcısı

ONAY

İlçelerde Kesilen İdari Para Cezalarına Ait Makbuz Örneği

T.C. ..... KAYMAKAMLIĞI İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	
KESİLEN PARA CEZASININ	
Tarihi	.../.../20..
Sayısı	.../...
MUHATABIN	
Adı Soyadı / Unvanı	
Bağlı bulunduğu Vergi Dairesi	... Muhasebe/Mal Müdürlüğü
TC-Vergi Numarası	
Faaliyet alanı	
Adres	
KESİLEN PARA CEZASININ	
Türü	İdari Para Cezası
Nedeni	İzin alınmadan tarım alanını tarım dışı amaçla kullanmak
Yasal Dayanağı	5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 21.Maddesinin (a) bendi
Miktarı	
Ödeneceği Vergi Dairesi	...Muhasebe/ Mal Müdürlüğü
Son Ödeme Tarihi	Tebliğ Tarihinden itibaren 1 ay içerisinde
Peşin Ödeme ve indirim	Tebliğ Tarihinden itibaren 15 gün içinde ilgili Muhasebe Müdürlüğüne ödenmesi durumunda Kabahatler Kanununa göre % 25 indirim uygulanır.
İtiraz Mercii	Sulh Ceza Hakimliği
Son itiraz tarihi	Tebliğ Tarihinden itibaren en geç 15 (Onbeş) gün içinde.

YASAL UYARI: İşbu idari yaptırım kararına karşı, kararın şahsınıza tebliğ edildiği tarihten itibaren en geç 15 gün içerisinde Sulh Ceza Hakimliği'ne bizzat veya yasal temsilciniz/avukatınız aracılığıyla başvurabilirsiniz. Bu süre içerisinde başvuru yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir. İdari para cezası, kanun yoluna başvurma süresi olan 15 gün içerisinde ödenirse, cezanın 3/4'ü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurmamasını etkilemez. Belirlenen süreler içerisinde ödenmeyen cezaların kesinleşmesi halinde, ödenmemiş tutar, 6183 sayılı Kanun uyarınca takip ve tahsil edilecektir.

..../20..

İlçe Müdürü

O L U R

..../20..

Kaymakam

Tarımsal Veya Tarım Dışı Amaçla Verilen İzinlerin Sektörel Dağılım Tablosu

TARIMSAL YAPI VE TARIM DIŞI KULLANIM BAŞVURU AMAÇLARI (5403)	İZİN VERİLME YILI	İZİN VERİLME YILI
	İZİN VERİLEN ALAN(Ha.)	İZİN VERİLEN ALAN(Ha.)
	2005	2006
1) Tarımsal Yapılar		
a) Sulama Tesisleri		
b) Tarımsal Depolar		
c) Soğuk Hava Depoları		
d) Ahır		
i) Küçükbaş		
ii) Büyükbaş		
e) Kümes		
i) Damızlık		
ii) Yumurta		
iii) Etlik		
f) Tarım Alet ve Makina Muhafaza Yeri		
g) Bağ Evleri		
h) Su Ürünleri Üretim Sahaları		
i) Seralar		
j) Mantar Üretimi		
k) Haralar		
l) Mandıralar		

m) Sulama Amaçlı Baraj, Göl veya Göletler		
n) Diğer Tarımsal Yapılar		
2) Tarımsal Entegre Tesisler		
a) Teknolojik Seralar		
b) Tohum Seleksiyon Tesisleri		
c) Kurutma Tesisleri		
d) Yem Üretim Tesisleri		
e) Mezbaha		
f) Et Entegre Tesisi		
g) Hayvancılık OSB		
h) Zeytinyağı Sıkma Tesisleri		
i) Çırcır Fabrikası		
j) Süt ve Süt Ürünleri Tesisi		
k) Diğer Tarımsal Entegre Tesisler		
3) Sanayi Tesisleri		
a) Beton Santrali		
b) Konkasör		
c) Katı ve Sıvı Atık Depolama Tesisi		
d) OSB		
e) Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Bölgeleri		
f) Endüstri Bölgeleri		
g) Teknoloji Geliştirme Bölgeleri		
h) Fabrikalar		

i) Diğer Sanayi Tesisleri		
4) Madencilik Faaliyetleri		
a) Kireç Ocağı		
b) Taş Ocağı		
c) Kum, Çakıl Ocağı		
d) Mermer Ocağı		
e) Diğer Madencilik Faaliyetleri		
5) Ticari Faaliyetler (Hizmet Sektörü)		
a) Akaryakıt satış istasyonları		
b) Şovrumlar		
c) Araç Bakım, Tamir, Servis İstasyonu		
d) Otel, Lokanta, Konaklama Tesisleri		
e) Düğün Salonu		
f) Diğer Ticari Faaliyetler		
6) İmar Planları		
a) Nazım İmar Planları		
b) Mevzi İmar Planları		
c) İlave İmar Planları		
d) Revizyon İmar Planları		
e) Çevre Düzeni Planları		
f) Uygulama İmar Planı		
g) Köy Yerleşim Alanı		

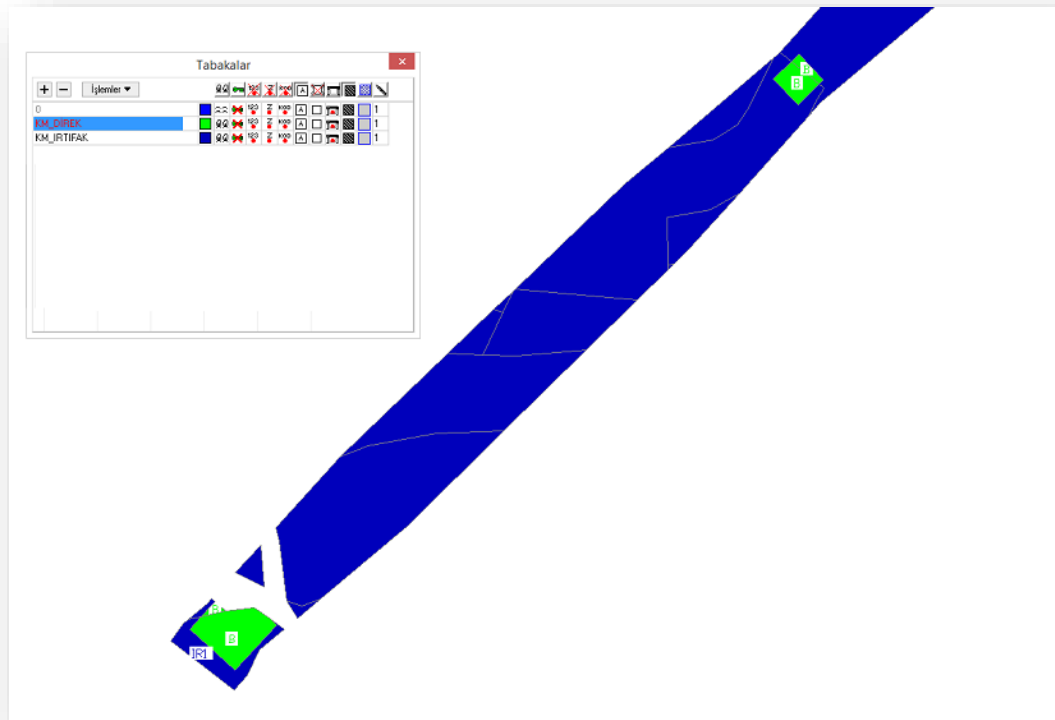
h) Köy Gelişme Alanı		
i) Konut Amaçlı Planlama		
j) Mezarlık Yeri		
7) Enerji Yatırımları		
a) Enerji Nakil Hatları		
i) İrtifak Hakları		
ii) Sabit Tesisler (KÖK, Pilon Yeri, Trafo, Şalt, Direk Yeri)		
b) Elektrik Santralleri		
i) HES (Hidroelektrik Santral)		
ii) JES (Jeotermal Kaynaklı Elektrik Santrali)		
iii) GES (Güneş Enerji Santrali)		
iv) RES (Rüzgar Enerji Santrali)		
v) Enerji Üretim Amaçlı Yapılan Barajlar		
vi) Biyogaz Tesisleri		
vii) Doğalgaz Çevrim Santralleri		
viii) Termik Santraller		
c) Petrol ve Doğalgaz Arama ve İşletme Faaliyetleri		
d) Doğalgaz Boru Hatları		
i) İrtifak Hakları		
ii) Sabit Tesisler (Depolama Alanı, Basınç Düşürme İstasyonları, Ek Tesisler)		
e) Petrol Boru Hatları		

i) İrtifak Hakları		
ii) Sabit Tesisler (Ek Tesisler, vb.)		
f) Diğer Enerji Yatırımları		
8) Turizm Alanlarında Yapılan Yatırımlar		
a) Turizm Amaçlı Yatırım		
9) Adalet Bakanlığı Yatırımları		
a) Ceza ve Tutukevleri		
b) Diğer Adalet Bakanlığı Yatırımları		
10) Eğitim-Öğretim Alanında Yapılan Yatırımlar		
a) Anaokulları		
b) İlköğretim Okulları		
c) Ortaöğretim Okulları		
d) Halk Eğitim Merkezleri		
e) Mesleki Eğitim Merkezleri		
f) Özel Her Türü Eğitim Merkezleri		
g) Sürücü Kursları		
h) Üniversiteler		
i) Dini Eğitim Merkezleri		
j) Yurtlar		
k) Diğer Eğitim-Öğretim Alanı Yatırımları		
11) Savunmaya Yönelik Stratejik Yatırımlar		

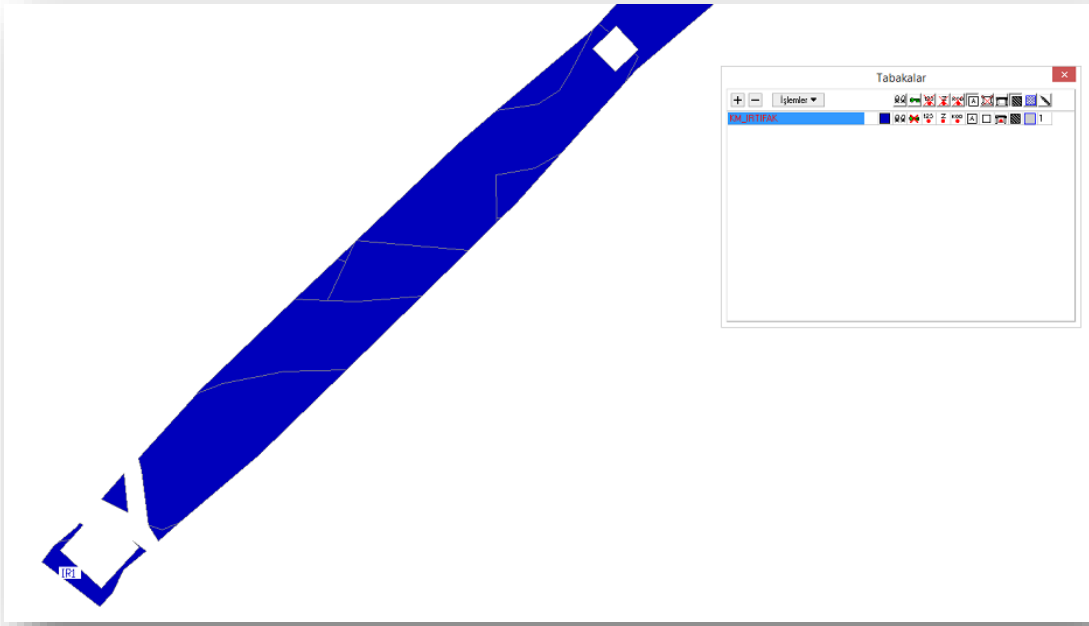
12) Sağlık Yatırımları		
13) Ulaştırma Yönelik Yatırımlar		
a) Liman ve Ek Tesisler		
b) Havaalanı ve Ek Tesisler		
c) Karayolları ve Ek Tesisler		
d) Asfalt Plant Tesisleri		
e) Demiryolları ve Ek Tesisler		
f) Araç Muayene İstasyonları		
g) Karayolları Kenarında Kurulan Park Alanları (Kamyon, Tır, vb. Park Yerleri)		
h) Haberleşme Tesisleri		
i) Köy, Mezra ve Yayla Yolları		
j) Diğer Ulaştırma Yönelik Yatırımlar		
14) Spor İle İlgili Yatırımlar		
a) Halı Sahalar		
b) Spor Merkezleri		
c) Statlar		
d) Diğer Spor Yatırımları		
15) Dini Yatırımlar		
a) Dini Tesisler (Cami, vb.)		
b) Diğer Dini Yatırımlar		
16) Doğal Afet Sonrası Ortaya Çıkan Yerleşim İhtiyacı		

BAŞVURU TALEP ALAN SINIRLARININ VERİSİNİ HAZIRLAMADA DİKKAT EDİLECEK STANDARTLAR

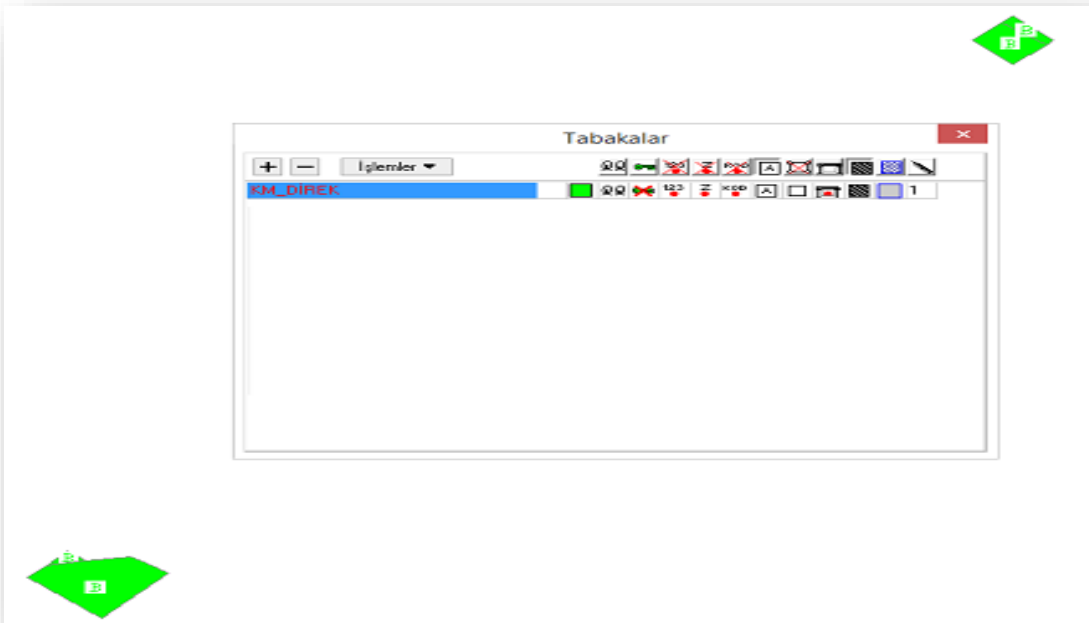
- 1- TAD Portal üzerinden talep alanları verileri yükleme işleminden sonra online MEGSİS ile kesleştirilip parsel ve talep alanları listelenmektedir. Bu sebeple Talep alanları online MEGSİS sistemine uygun olarak güncel kadastro sınırları ile hazırlanmalıdır.
- 2- Tarımsal amaçlı yapı veya tarım dışı amaçlı izinlendirme ile ilgili başvuru taleplerinde mevzuat kapsamı dışındaki alanlar (Kamuya ait çayır-mera, Orman, Zeytinlik) ve tarım dışı alanlar (Yerleşim Alanları, Çıplak Kayalar, Daimi Karla Kaplı Alan, Irmak Yatakları, Göl, Sahil Kumulları, Sazlık-Bataklık, Yerleşim Alanları) çıkartılarak sadece mevzuat kapsamında bulunan tarım alanlarının başvurularının yapılması gerekmektedir.
- 3- Yüklenecek veri, kanun kapsamına göre belirtilen amaçlara uygun olarak hazırlanmalıdır. Örneğin doğalgaz boru hattı, enerji nakil hattı, petrol boru hattı gibi başvuru verisi yüklemesi yaparken verinin içerisinde hem irtifak hakkı tesisi hem de kamulaştırma (sabit tesisler için) bulunuyor ise öncelikle bu iki veri ayrı dosya olarak hazırlanması gerekmektedir. Sadece irtifak haklarının bulunduğu alanlar çıkarılıp ayrı bir dosyaya kaydedilmeli ve yüklenecek veri içerisinde sadece irtifak haklarının bulunduğu alanlar olması gerekir.

ŞEKİL 1 ÖRNEK ENERJİ NAKİL HATTI İRTIFAK HAKKI VE KAMULAŞTIRMA (SABİT TESİS) VERİSİ

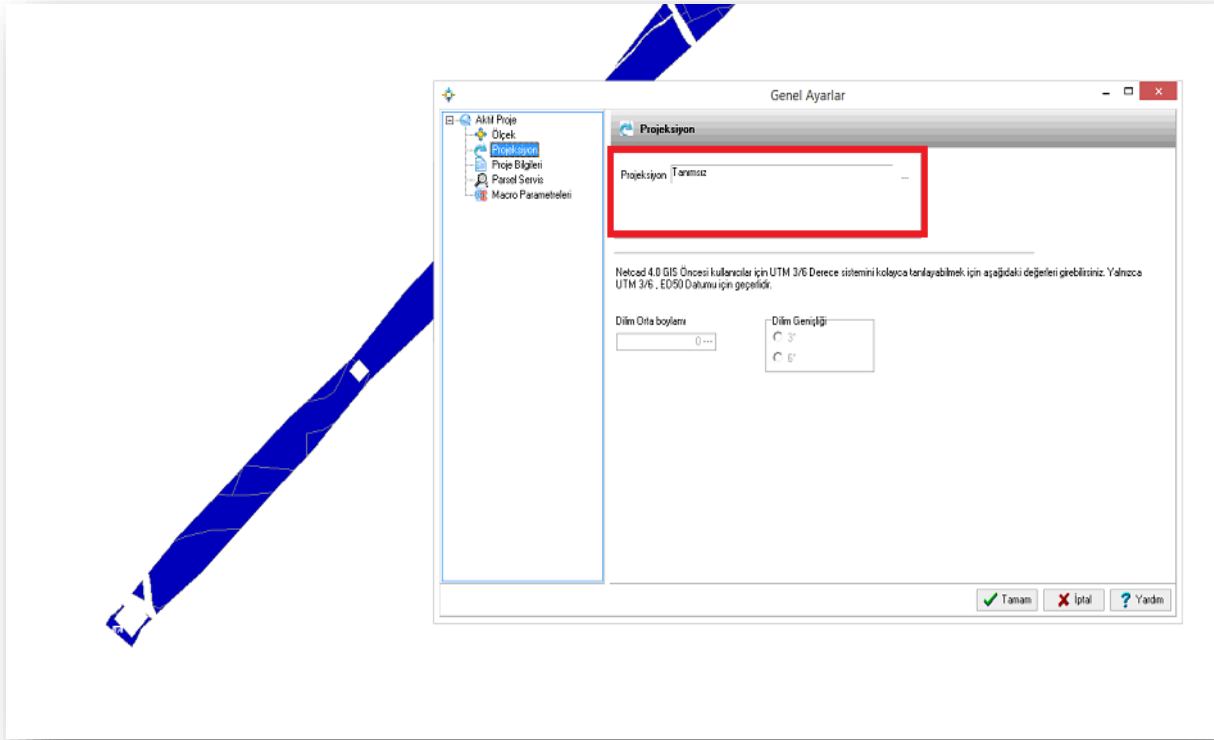

ŞEKİL 2 ÖRNEK ENERJİ NAKİL HATTI İRTIFAK HAKKI YÜKLENECEK VERİ

ŞEKİL 3 ÖRNEK ENERJİ NAKİL HATTI İÇİN KAMULAŞTIRMA TABAKASI

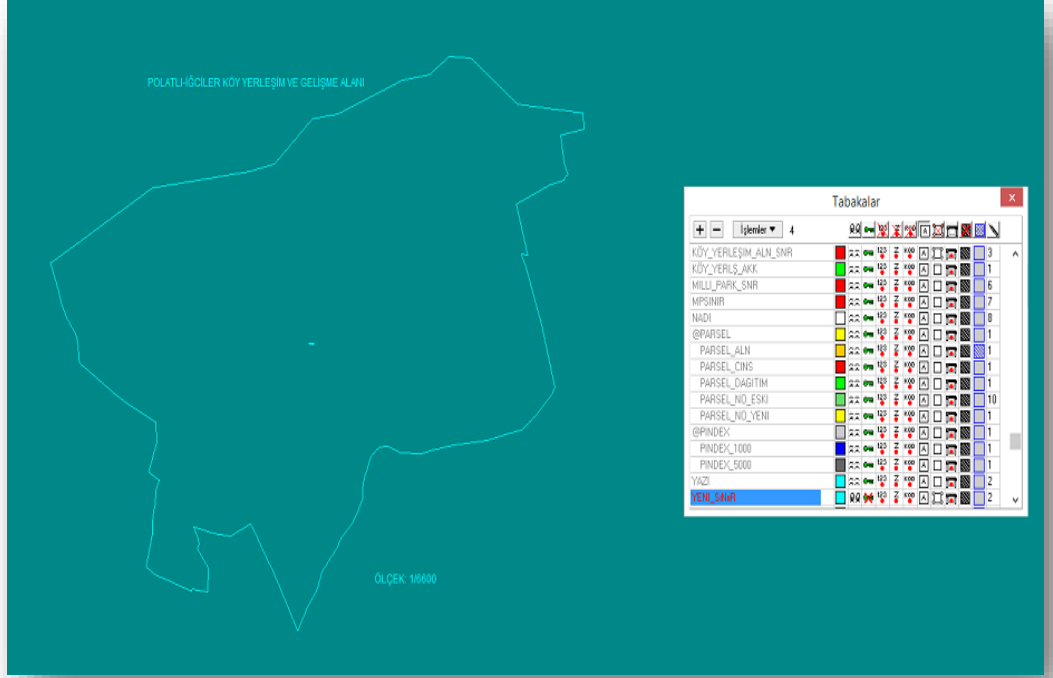
- 4- Alan Yükleme ile veri yüklemesi yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda detaylandırılmıştır.
- Cad dosyasının projeksiyonu tanımlı olmalıdır.
  - ITRF96 veya Coğrafi (WGS84) hazırlanmamış Örneğin ED50 olarak hazırlanmış verilerde ITRF96 ya dönüştürmek için genel parametreler değil lokal parametreler kullanılmalıdır.

ŞEKİL 4 PROJEKSİYON TANIMI YAPILMAMIŞ VERİ

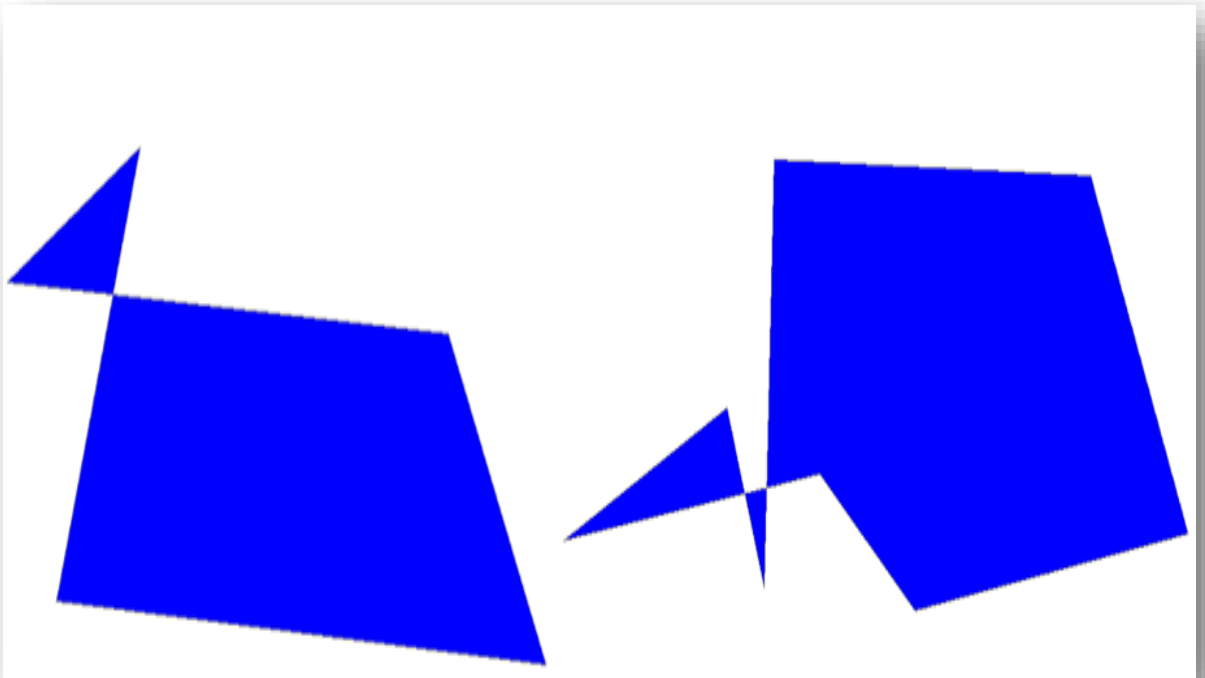
- UTM3 veya UTM6 derece ITRF96 koordinat sisteminde tanımlanmış bir veri yüklemesi yapılacaksa Dilim Orta Meridyeni (DOM) doğru seçilmeli
- Cad dosyasındaki veri çoklu doğru ile çizilmiş kapalı alan olmalı ve tek tabaka olarak hazırlanmalıdır.
- Cad dosyasındaki veride çizgi, nokta, sembol gibi diğer objelerin tabakaları olmamalı (Şekil 5)

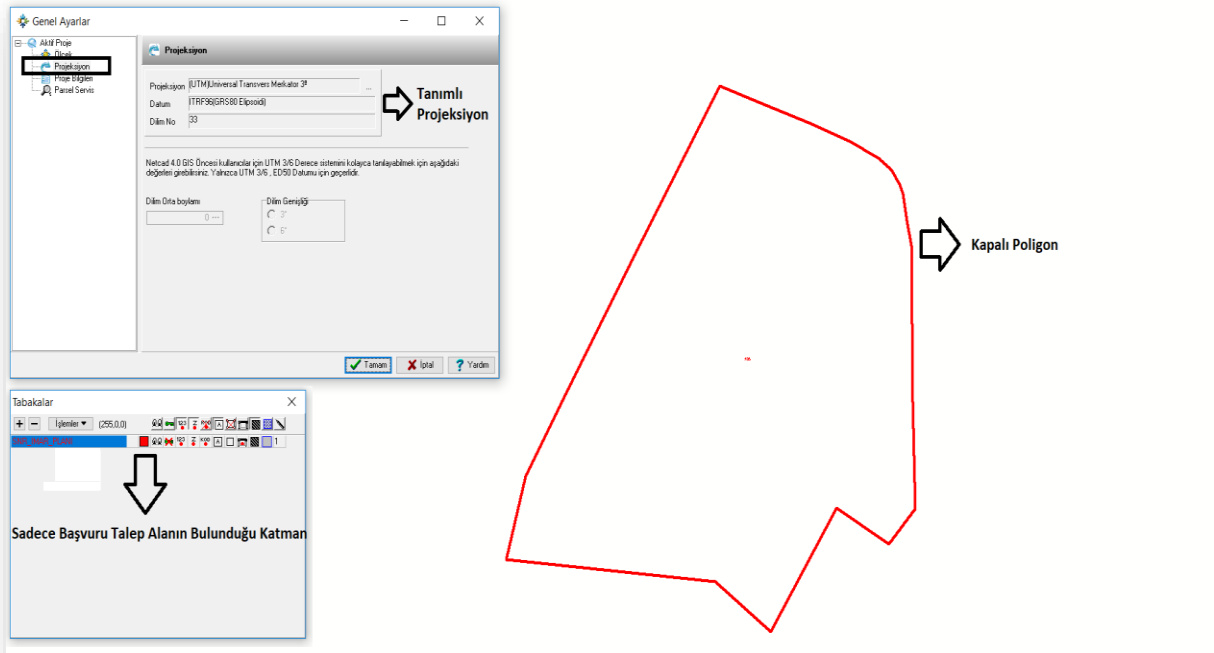

ŞEKİL 5 HATALI CAD DOSYASI (FARKLI TABAKA VE SEMBOLLER)

- f. Yüklenen verilerde geçersiz geometriler bulunmamalıdır. (Geçersiz geometriler birbirlerini kesen doğrularla kapalı alan oluşturulmasından kaynaklanmaktadır)

ŞEKİL 6 GEÇERSİZ GEOMETRİ (INVALID GEOMETRY) ÖRNEĞİ

ŞEKİL 7 ÖRNEK VERİ DETAYI

5- Koordinat yükleme ile veri yüklemesi yapılırken yükleyeceğiniz dosya, noktalı virgülle ayrılmış *.csv formatında olmalıdır. Sütun sıralaması Y, X veya No, Y, X şeklinde hazırlanmalıdır. Excel’de veya bir başka program aracılığıyla hazırlanmış olduğunuz koordinatları *.csv formatında kaydederek yüklemeyi gerçekleştirebilirsiniz. Koordinat yüklemesinde koordinat listenizi aşağıdaki şekillerde verildiği gibi sütun sıralamasında hazırlanmış olması önemlidir.

NO	Y	X
1	456456,05	4456456,05
2	456457,05	4456456,05
3	456457,05	4456455,05
4	456456,05	4456455,05

Y	X
456456,05	4456456,05
456457,05	4456456,05
456457,05	4456455,05
456456,05	4456455,05

ŞEKİL 8 *.CSV DOSYA YÜKLEMESİ

Yukarıda belirtilen hususlara göre hazırlanmış *.csv dosyanızı yüklerken, hazırlanmış olduğunuz koordinatların projeksiyon tanımına uygun olarak UTM3 veya UTM6 derece ITRF96 koordinat sisteminde tanımlanmış ise Dilim Orta Meridyeni (DOM) bilgisi seçilmesi gerekir. WGS84 koordinat sisteminde hazırlanmış koordinatlarınızı yüklerken DOM bilgisinin “-” seçili olması gerekir.